NĂM THỨ 61
Số 8 (32)
23 tháng 8 năm 2025
1 tháng Bảy, Ất Tỵ

Tuyên Quang Cuối tuần

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

Báo điện tử:
baotuyenquang.com.vn

AI
SỨC MẠNH MỚI, TRÁCH NHIỆM MỚI

Tiềm năng và nguy cơ

Kỹ năng sử dụng AI hiệu quả

Sự bùng nổ của trí tuệ nhân tạo (AI) định hình lại mọi mặt đời sống, từ công việc đến giải trí. Tuy nhiên, đằng sau sự tiện lợi và những trải nghiệm thú vị là một sự thật ít người biết: Mỗi tương tác với AI đều tiêu tốn một lượng tài nguyên khổng lồ. Để hướng đến sự phát triển bền vững, quá trình chuyển đổi số không chỉ cần nhanh mà còn phải thông minh. Chúng ta cần học cách ứng xử có trách nhiệm hơn với AI để vừa khai thác được tiềm năng vừa bảo vệ được nguồn tài nguyên quý giá của hành tinh.

AI - Sức m trách nh

SỰ BÙNG NỔ CỦA TRÍ TUỆ NHÂN TẠO (AI) ĐỊNH HÌNH LẠI MỌI MẶT ĐỜI SỐNG, TỪ CÔNG VIỆC ĐẾN GIẢI TRÍ. TUY NHIÊN, ĐẰNG SAU SỰ TIỆN LỢI VÀ NHỮNG TRẢI NGHIỆM THÚ VỊ LÀ MỘT SỰ THẬT ÍT NGƯỜI BIẾT: MỖI TƯƠNG TÁC VỚI AI ĐỀU TIÊU TỐN MỘT LƯỢNG TÀI NGUYÊN KHỔNG LỒ. ĐỂ HƯỚNG ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG, QUÁ TRÌNH CHUYỂN ĐỔI SỐ KHÔNG CHỈ CẦN NHANH MÀ CÒN PHẢI THÔNG MINH. CHÚNG TA CẦN HỌC CÁCH ỨNG XỬ CÓ TRÁCH NHIỆM HƠN VỚI AI ĐỂ VỪA KHAI THÁC ĐƯỢC TIỀM NĂNG VỪA BẢO VỆ ĐƯỢC NGUỒN TÀI NGUYÊN QUÝ GIÁ CỦA HÀNH TINH.

Chuyện CUỐI TUẦN

Tiềm năng và nguy cơ

■ PHƯƠNG ĐÔNG

TRONG kỷ nguyên số, trí tuệ nhân tạo (AI) đã nhanh chóng trở thành một phần không thể thiếu trong mọi khía cạnh của đời sống, từ y tế, giáo dục đến kinh doanh và giải trí... Với những lợi ích của trí tuệ nhân tạo, dữ liệu có thể xử lý nhanh hơn, giúp nhiều ngành nghề giải quyết được những vấn đề mà con người chưa có phương án giải quyết.

Cụ thể, AI đang được ứng dụng trong các ngành như tài chính và bảo hiểm để dự đoán và kiểm soát rủi ro một cách hiệu quả. Trí tuệ nhân tạo có khả năng giúp thay thế con người trong các công việc lặp đi lặp lại và đơn giản, từ đó giảm thiểu chi phí nhân công và nâng cao năng suất của doanh nghiệp. Trí tuệ nhân tạo có khả năng phân tích dữ liệu giúp con người nắm bắt xu hướng và hiểu rõ thị trường. Một trong những điểm mạnh của trí tuệ nhân tạo là khả năng xóa bỏ rào cản ngôn ngữ. Nhờ công nghệ dịch máy và xử lý ngôn ngữ tự nhiên (NLP), con người ở các quốc gia khác nhau có thể giao tiếp và kết nối dễ dàng hơn...

AI đang từng ngày định hình lại xã hội. Tuy nhiên, giới chuyên gia cũng cảnh báo sự phát triển của công nghệ này nếu vượt quá tầm kiểm soát của con người sẽ là nguy cơ không nhỏ đối với thế giới. Các sản phẩm AI nếu không được kiểm soát chặt chẽ có thể tạo ra các nội dung nguy hiểm, lan truyền thông tin sai lệch, gây gian lận học vấn, rò rỉ dữ liệu, vi phạm quyền riêng tư, gia tăng tỷ lệ thất nghiệp, ảnh hưởng đến tâm lý và hành vi, đe dọa về an ninh thông tin...

Một trong những khía cạnh ít được chú ý nhưng vô cùng quan trọng là gánh nặng tài nguyên mà việc sử dụng AI tạo ra. Mỗi tương tác với AI, mỗi mô hình được huấn luyện hay triển khai, đều tiêu tốn một lượng đáng kể năng lượng điện, tài nguyên máy tính khổng lồ và không gian lưu trữ dữ liệu. Việc lạm dụng AI, sử dụng nó một cách bừa bãi hoặc kém hiệu quả, sẽ dẫn đến sự lãng phí tài nguyên nghiêm trọng, gia tăng lượng khí thải carbon và đặt ra áp lực lớn lên hạ tầng công nghệ.

Do đó, việc ý thức về mức độ tiêu thụ tài nguyên của AI là bước đầu tiên để hướng tới một cách tiếp cận có trách nhiệm và bền vững. Khi được sử dụng một cách có ý thức và trách nhiệm, AI thực sự là một công cụ hỗ trợ đắc lực và hữu ích. Tuy nhiên, để hiện thực hóa tiềm năng này, cộng đồng người dùng và nhà phát triển cần đồng lòng xây dựng một văn hóa sử dụng AI bền vững, nơi hiệu quả đi đôi với trách nhiệm, và đổi mới đi kèm với sự bảo vệ tài nguyên ■

Dùng AI theo "trend"...

SỰ bùng nổ của trí tuệ nhân tạo đã tạo nên một làn sóng mạnh mẽ trên toàn cầu. Hàng triệu người dùng hào hứng đón nhận các công cụ AI như một xu hướng mới. Tuy nhiên, đằng sau sự tiện lợi và những trải nghiệm thú vị là một thực trạng đáng báo động: nhiều người đang sử dụng AI theo "trend" (theo trào lưu)… gây lãng phí tài nguyên khổng lồ. Em Đoàn Thu Hoài, tổ dân phố Tân Hà 3, phường Minh Xuân chia sẻ: Em chỉ cần ra những câu lệnh cho Chat GPT như: "Hãy viết một bài thơ về con mèo lười biếng, đang nằm phơi nắng trên mái nhà", "Vẽ một con rồng đang uống trà sữa"... thì có câu trả lời rất thú vị.

Việc coi AI như một người bạn giải trí, một "món đồ chơi" công nghệ mới đang ngày càng phổ biến. Chúng ta dễ bắt gặp những đoạn hội thoại hài hước, vô nghĩa như "Tao khổ quá chúng mày ạ! Tao là AI, ông Luân tạo ra tao rồi bắt tao đi chợ mua rau…". Tất cả những ví dụ này cho thấy một thực tế đáng buồn: Nhiều người đang sử dụng AI như một nguồn giải trí vô tận, thay vì một công cụ phục vụ mục đích có ích.

Việc sử dụng AI một cách tùy tiện đã dẫn đến những hệ lụy nghiêm trọng, đặc biệt là đối với trẻ em. Hiện tượng "video Brainrot" hay "video thối não" đang trở thành nỗi ám ảnh của nhiều phụ huynh. Đây là những video AI siêu ngắn, có nhân vật kỳ dị, lời thoại khó hiểu và nội dung vô nghĩa nhưng lại thu hút đông đảo người xem, nhất là trẻ em. Chị Nguyễn Thị Hậu, tổ dân phố 2, phường An Tường lo lắng khi con mình thường xuyên xem những video này và bắt đầu nhầm lẫn giữa thực và ảo. "Có một lần tôi cho con uống thuốc hạ sốt vị cam, con lắc đầu rồi nói những câu khó hiểu: Con không uống U Din Din Din Dun đâu. Tôi lên mạng tra thì mới biết đây là nhân vật trái cam có tay chân được tạo bởi AI".

Đoàn viên, thanh niên xã Kiên Đài hướng dẫn người dân sử dụng phần mềm trợ lý AI để hoàn thành các thủ tục hành chính.

Theo các chuyên gia tâm lý học, những video "thối não" có tác động tiêu cực mạnh mẽ đến sự phát triển của não bộ trẻ em, dễ gây nghiện, làm giảm khả năng tập trung và nhận thức về thế giới thực.

Mặt trái của AI

Khi bạn gõ một câu hỏi vào Chat GPT có lẽ bạn chỉ nghĩ đến kết quả tức thì mà không hình dung được lượng năng lượng cần thiết để xử lý yêu cầu đó.

Các nhà nghiên cứu hàng đầu tại Đại học Vrije Amsterdam (Hà Lan), chuyên về tác động môi trường của các công nghệ kỹ thuật số đã đưa ra những con số gây sốc về lượng điện mà AI đang tiêu thụ. Trung bình, một truy vấn của Chat GPT tiêu thụ năng lượng điện nhiều hơn gấp 17.000 lần so với một truy vấn thông thường trên Google. Thậm chí, Chat GPT có thể ngốn hơn nửa triệu kWh điện mỗi ngày. Để dễ hình dung, con số này tương đương với mức sử dụng điện hàng ngày của hàng ngàn hộ gia đình khá giả.

ạnh mới, iệm mới

■ GIANG LAM

Chuyên viên xã Minh Tân sử dụng trợ lý ảo trong giải quyết công việc.

TS. Đinh Viết Sang, Giám đốc Chương trình Đào tạo Kỹ sư GenAI, Đại học Bách khoa Hà Nội phân tích: "Việc huấn luyện các mô hình ngôn ngữ lớn hay các mô hình AI tạo sinh đòi hỏi một lượng lớn sức mạnh tính toán, vận hành trên hàng ngàn bộ xử lý đồ họa trong các trung tâm dữ liệu khổng lồ. Mặc dù các công ty công nghệ lớn đang nỗ lực tối ưu hóa hiệu quả, nhưng về bản chất, càng nhiều người dùng, càng nhiều truy vấn thì lượng điện năng tiêu thụ sẽ càng tăng lên".

Điều này có nghĩa là, mỗi câu hỏi tưởng chừng vô hại, mỗi yêu cầu vui vẻ mà chúng ta gửi đến AI, đều đang "ngốn" tài nguyên một cách đáng kể. Từ việc tạo nội dung giải trí "vô bổ" đến những cuộc trò chuyện không mục đích, tất cả đều góp phần vào gánh nặng năng lượng này.

Năng lượng điện chỉ là một phần nhỏ trong bức tranh tổng thể về chi phí tài nguyên của AI. Để vận hành các trung tâm dữ liệu khổng lồ - nơi "bộ não" của AI cư trú, công nghệ này còn đòi hỏi vô số tài nguyên khác. Đó là: nước, kim loại và khoáng sản quý hiếm, tài nguyên số và không gian lưu trữ…

TS. Đinh Viết Sang cho biết thêm, các trung tâm dữ liệu AI cần một lượng nước cực lớn để làm mát các máy chủ, ngăn chúng quá nóng. Ước tính, việc đào tạo một mô hình AI lớn có thể tiêu thụ hàng ngàn, thậm chí hàng triệu lít nước. Trong bối cảnh nhiều nơi trên thế giới đang đối mặt với tình trạng khan hiếm nước ngọt, đây là một vấn đề đáng lo ngại.

Các chip xử lý, bộ nhớ và hệ thống làm mát của các trung tâm dữ liệu AI được chế tạo từ hàng loạt kim loại như silic, đồng, vàng và các khoáng sản đất hiếm. Việc khai thác và tinh chế những nguyên liệu này gây ra tác động môi trường nghiêm trọng, từ ô nhiễm đất, nước cho đến phá hủy hệ sinh thái. Mỗi dữ liệu được tạo ra, mỗi mô hình được huấn luyện đều cần không gian lưu trữ khổng lồ và băng thông mạng lớn. Điều này đòi hỏi việc sản xuất thêm ổ cứng, cáp quang và các thiết bị mạng, kéo theo việc tiêu thụ thêm năng lượng và tài nguyên.

Ứng xử thông minh với AI

Trong dòng chảy của cuộc cách mạng công nghệ, AI đã trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống nhưng sự phổ biến này cũng đặt ra một câu hỏi lớn: liệu chúng ta đã thực sự biết cách ứng xử với một công cụ quyền năng như AI?

PGS.TS Lê Văn Hùng - Trưởng Bộ môn Tin học, Trường Đại học Tân Trào chia sẻ: "Sử dụng AI một cách thông minh, tiết kiệm, hiệu quả, điều này đòi hỏi sự chung tay của cả cộng đồng, từ mỗi người dùng cá nhân đến các cơ quan chức năng. Trong đó, trách nhiệm của mỗi cá nhân là bước đi đầu tiên".

Thầy giáo Nông Đức Long, giáo viên Trường Tiểu học Yên Nguyên, xã Yên Nguyên cho biết: "Mình từng dùng AI để tạo ra hàng tá hình ảnh ngẫu nhiên chỉ vì tò mò. Nhưng hiện nay mình đã tự ý thức, tự học và biết sử dụng AI một cách hiệu quả trong việc giảng dạy mang đến cho học sinh những giờ học sinh động thông qua những video minh họa từ AI".

Tuy nhiên, việc thay đổi nhận thức của hàng triệu người dùng không thể chỉ dựa vào nỗ lực cá nhân. Nó cần một chiến lược toàn diện từ các cơ quan chức năng. Trong bối cảnh "Bình dân học vụ số" - phổ cập kiến thức về công nghệ cho toàn dân, chúng ta cần bổ sung một nội dung quan trọng: phổ cập kỹ năng ứng xử thông minh với AI. Thạc sĩ Lương Đông Sơn, Giảng viên Khoa Phát thanh - Truyền hình, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Trung tâm Bồi dưỡng nghiệp vụ báo chí, Hội Nhà báo Việt Nam cho biết, giải pháp đó là việc lồng ghép kiến thức về tác động môi trường của AI vào chương trình giáo dục, tổ chức các chiến dịch truyền thông về cách sử dụng AI tiết kiệm trên các nền tảng mạng xã hội và xây dựng các bộ quy tắc ứng xử trên không gian số.

Một giải pháp sử dụng AI thông minh, hiệu quả là học cách tối ưu hóa câu lệnh. Anh Hoàng Bằng, chuyên gia AI, Công ty TNHH Rehatex (Hà Nội) giải thích: "Khi bạn đưa ra một câu lệnh chi tiết, rõ ràng, AI sẽ hiểu và trả lời chính xác hơn không phải chạy lại nhiều lần để tìm kiếm kết quả. Sự cụ thể hóa này không chỉ giúp tiết kiệm tài nguyên mà còn nâng cao hiệu quả công việc".

AI không phải là một kẻ hủy diệt tài nguyên mà là một công cụ hỗ trợ đắc lực. Sức mạnh của nó chỉ phát huy khi được sử dụng một cách có ý thức và trách nhiệm. Trong quá trình chuyển đổi số, AI được ứng dụng nhiều vào các hoạt động vận hành của các cơ quan, đơn vị.

Chị Nguyễn Thị Lan Anh, Trung tâm Phục vụ hành chính công xã Thái Hòa cho biết: "Công cụ trợ lý ảo bằng AI đã trở thành trợ thủ đắc lực, giải quyết những khó khăn trước đây. Trước kia, việc tìm kiếm văn bản để xác định thẩm quyền rất mất thời gian. Giờ đây, chỉ cần hỏi Trợ lý ảo, tôi đã có câu trả lời trong chốc lát, kèm theo trích dẫn các quy định liên quan. Nhờ vậy, tôi hoàn toàn yên tâm khi xử lý công việc một cách nhanh chóng và chính xác".

Năm 2022, ông Nguyễn Hữu Thập, Chủ tịch Hiệp hội Doanh nghiệp tỉnh, bắt đầu ứng dụng AI vào công việc kinh doanh. Ông Thập chia sẻ: "Tôi nhận thấy AI vô cùng hữu ích, như 1 người trợ lý đa năng, hỗ trợ tôi nhiều mặt như quản lý nhân viên, bảo vệ pháp lý doanh nghiệp, xây dựng dự án kinh doanh… Nhờ vào AI doanh nghiệp ngày càng phát triển. Từ đó tôi đi sâu nghiên cứu và muốn lan tỏa cách sử dụng AI cho mọi người".

Thời gian qua, anh Thập mở các lớp học miễn phí để phổ cập AI bao gồm các nội dung như: cài đặt Chat GPT, ra lệnh thông minh, đến soạn dự án, hợp đồng, kế hoạch kinh doanh hay nội dung marketing. Đến nay ông đã dạy miễn phí cho trên 2.000 lượt học viên trong và ngoài tỉnh.

Sự bùng nổ của AI là một bước tiến vĩ đại nhưng cũng là một lời nhắc nhở rằng mọi công nghệ đều có hai mặt. Chúng ta cần học cách sử dụng AI một cách có trách nhiệm, biến nó thành một trợ lý đắc lực thay vì một nguồn giải trí vô bổ. Việc ứng xử thông minh với AI không chỉ là một trào lưu mà là một yêu cầu tất yếu của thời đại. Sử dụng AI thông minh không chỉ giúp bảo vệ tài nguyên mà còn là chìa khóa để đảm bảo công nghệ AI phục vụ con người một cách bền vững, hiệu quả trong tương lai ■

DIỄN ĐÀN

Sống cùng, không sống thay

■ BẢO NGÂN

TRONG một đợt được tham gia đào tạo dài hạn về nghiệp vụ, một cô bạn học ngồi gần tôi có thể nói là ứng dụng thành thạo Chat GPT vào việc xây dựng một đề tài khoa học về giảm thiểu rác thải nhựa. Cô còn sử dụng Chat GPT rất nhanh để tìm kiếm câu trả lời trong tình huống giảng viên gọi phát biểu bất ngờ. Những câu hỏi khó, nhờ có Chat GPT, cô đều ứng khẩu thành công trước cả lớp. Tuy nhiên, sau mỗi bài thi kết thúc môn, điểm đánh giá của cô không cao hơn những học viên khác là mấy.

Một người bạn khác của tôi sống độc thân, trước khi có Chat GPT xuất hiện, cô thường trò chuyện, chia sẻ với bạn bè về cuộc sống, công việc của mình, những nỗi buồn, niềm vui của cô. Từ khi biết sử dụng Chat GPT, cô không còn kết nối thường xuyên với bạn bè, người thân xung quanh mình, mọi vui, buồn, cô đều hỏi Chat GPT. Cô tuyên bố với mọi người: "Chat GPT mới là người bạn thấu hiểu mọi cảm xúc". Thế rồi một ngày cô ốm, lúc này chính những người thân, bạn bè xung quanh ân cần quan tâm, chăm sóc, cô mới nhận ra, Chat GPT không phải là người bạn đồng cảm tất cả như cô từng nghĩ.

AI ngày càng hiện diện khắp nơi từ công việc, học tập, chăm sóc sức khỏe, thậm chí cả đời sống tinh thần. Chúng ta đang đứng trước hai nguy cơ là lạm dụng để AI làm thay tất cả và lo sợ khi AI chi phối, làm mất đi khả năng độc lập, sáng tạo, tự chủ của mỗi cá nhân.

Vì vậy, mỗi chúng ta vừa phải biết sống cùng một cách thông thái. Tức là sử dụng AI như một đối tác hỗ trợ, đồng hành trong đời sống. Tuy nhiên chúng ta không thể để AI sống thay, tức là viết thay, nghĩ thay, quyết định thay. Bởi khi chúng ta để AI sống thay sẽ dễ rơi vào nguy cơ đánh mất quyền kiểm soát, mất khả năng tư duy độc lập. AI làm việc, con người làm chủ là mô hình lý tưởng trong thời đại số.

Sống cùng, không sống thay là lời nhắc nhở hãy để AI mở rộng năng lực nhưng không để AI thay thế sự sáng tạo và nhân văn vốn là đặc trưng duy nhất của con người ■

GẶP GỠ CUỐI TUẦN

Kỹ năng sử dụng AI hiệu quả

Trong thời đại số, trí tuệ nhân tạo (AI) và dữ liệu lớn đang mở ra không gian nhận thức mới. Vậy làm sao để sử dụng AI hiệu quả, không lệch chuẩn? Phóng viên Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang đã có cuộc trao đổi với PGS.TS Trần Quang Diệu *(trong ảnh)*, Giám đốc Trung tâm Công nghệ và Chuyển đổi số, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

PGS.TS Trần Quang Diệu, Giám đốc Trung tâm Công nghệ và Chuyển đổi số - Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh giảng dạy về kỹ năng sử dụng AI.

Phóng viên: *Thưa ông, để sử dụng có hiệu quả AI để phục vụ công việc, chúng ta cần làm gì?*

PGS.TS Trần Quang Diệu: Trước hết, phải hiểu AI đang hình thành không gian nhận thức mới, tuy nhiên giá trị do con người xác lập.

Để ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) một cách hiệu quả, trước hết cần xác định rõ mục tiêu và vấn đề cần giải quyết. Không phải mọi công việc đều phù hợp để áp dụng AI, do đó việc nhận diện chính xác những tác vụ có thể tự động hóa hoặc tối ưu hóa sẽ giúp tập trung nguồn lực đúng chỗ, từ đó bảo đảm AI mang lại giá trị thực sự thay vì chỉ chạy theo xu hướng công nghệ.

Bên cạnh đó, cần hiểu rõ năng lực và giới hạn của AI. AI có thể thực hiện rất tốt các nhiệm vụ như phân tích dữ liệu, dự đoán xu hướng, hay tự động hóa các tác vụ lặp đi lặp lại. Tuy nhiên, AI chưa thể thay thế con người trong việc đưa ra phán đoán đạo đức, hiểu biết sâu sắc về bối cảnh xã hội - văn hóa phức tạp hay xử lý các tình huống đòi hỏi sự tinh tế của cảm xúc. Nhận thức đúng ranh giới này sẽ giúp việc ứng dụng AI trở nên thực tế, an toàn và phù hợp hơn.

Một yếu tố quan trọng khác là nâng cao kỹ năng làm việc với AI (AI literacy). Người dùng cần được đào tạo về cách sử dụng công cụ, đặc biệt là kỹ năng đặt câu lệnh (prompt) để có kết quả chính xác và hữu ích. Đồng thời, họ cũng phải biết cách kiểm chứng, đánh giá và đối chiếu thông tin do AI đưa ra, tránh tình trạng phụ thuộc hoàn toàn vào máy móc mà bỏ qua sự kiểm soát của con người.

Ngoài ra, việc kết hợp AI với sự sáng tạo và chuyên môn của con người đóng vai trò quyết định. AI nên được coi là một công cụ hỗ trợ, giúp con người tiết kiệm thời gian trong các công việc lặp lại, từ đó tập trung nhiều hơn cho những nhiệm vụ đòi hỏi tư duy chiến lược, sáng tạo và ra quyết định phức tạp. Giá trị cuối cùng vẫn do con người xác lập, và chính con người mới là chủ thể định hướng cho sự phát triển và ứng dụng của AI.

Đồng thời, cần thực hiện thí điểm và đánh giá liên tục đối với hoạt động sử dụng AI. Việc triển khai AI nên bắt đầu từ những dự án nhỏ để kiểm nghiệm hiệu quả, phát hiện sớm các rủi ro và kịp thời điều chỉnh. Sau khi đạt được kết quả tích cực, có thể mở rộng sang quy mô lớn hơn với sự tự tin và cơ sở vững chắc hơn trong triển khai giúp đảm bảo tính bền vững của việc ứng dụng AI.

Công ty CP Giấy An Hòa, KCN Long Bình An sử dụng AI trong điều hành sản xuất.

Phóng viên: *Vậy để phòng, chống những vấn đề liên quan đến mặt trái của AI, chúng ta cần làm gì?*

PGS.TS Trần Quang Diệu: Theo tôi, trước hết cần xây dựng khung pháp lý, đạo đức và tiêu chuẩn sử dụng AI. Những quy định này phải xác định rõ trách nhiệm pháp lý khi AI gây ra lỗi, đảm bảo quyền lợi và sự an toàn của con người. Đồng thời, việc bảo vệ dữ liệu cá nhân, sử dụng AI một cách công bằng và minh bạch phải trở thành nguyên tắc xuyên suốt. Đây là nền tảng giúp định hướng sự phát triển của AI theo hướng phục vụ xã hội, thay vì trở thành công cụ gây bất bình đẳng, tạo lập các câu trả lời độc hại.

Một giải pháp quan trọng là tăng cường tính minh bạch và đa dạng hóa dữ liệu huấn luyện. Các hệ thống AI cần được thiết kế sao cho con người có thể hiểu được cách thức đưa ra quyết định, tránh tình trạng "hộp đen" khó kiểm soát. Bên cạnh đó, việc xây dựng các bộ dữ liệu huấn luyện đa dạng và toàn diện sẽ giúp hạn chế nguy cơ AI học theo hoặc khuếch đại những thành kiến xã hội có sẵn. Dữ liệu đại diện cho nhiều nhóm người và nhiều lĩnh vực khác nhau sẽ giúp AI đưa ra kết quả công bằng, khách quan và phù hợp hơn với thực tế.

Song song với đó, giáo dục và nâng cao nhận thức cộng đồng về AI là nhiệm vụ then chốt. Người dân cần được trang bị kiến thức về các rủi ro tiềm ẩn của AI như tin giả (deepfake), lừa đảo trực tuyến, hay thông tin sai lệch. Khi có hiểu biết đầy đủ, họ sẽ có khả năng nhận biết và chủ động phòng tránh những nguy cơ này. Đồng thời, cần phát triển kỹ năng kiểm chứng thông tin trong cộng đồng, giúp mọi người biết cách so sánh dữ liệu từ nhiều nguồn, sử dụng công cụ kiểm tra fact-check, và duy trì thái độ hoài nghi lành mạnh đối với các thông tin bất thường.

Phóng viên: *Để xây dựng nguồn nhân lực AI một cách có hiệu quả trong tương lai, theo ông cần chú trọng những gì?*

PGS.TS Trần Quang Diệu: Theo tôi cần chú trọng 3 vấn đề sau:

Thứ nhất, cần chú trọng đến đạo đức và trách nhiệm xã hội trong ứng dụng AI. AI là công nghệ có tác động mạnh mẽ đến đời sống con người, từ kinh doanh, y tế cho đến giáo dục và quản lý xã hội. Do đó, nguồn nhân lực AI không thể chỉ dừng lại ở kỹ năng kỹ thuật mà phải được trang bị hiểu biết sâu sắc về các nguyên tắc đạo đức, bao gồm quyền riêng tư, bảo mật dữ liệu, tính minh bạch và sự công bằng trong vận hành hệ thống. Khi có nền tảng đạo đức vững chắc, đội ngũ nhân lực AI sẽ bảo đảm rằng công nghệ phát triển theo hướng phục vụ con người, góp phần thúc đẩy sự phát triển bền vững và nhân văn.

Thứ hai, cần xây dựng tinh thần học tập suốt đời trong đào tạo và phát triển nguồn nhân lực AI. Đặc trưng của AI là sự thay đổi nhanh chóng, khi các mô hình mới, công cụ mới và hướng nghiên cứu mới liên tục xuất hiện. Vì vậy, thay vì chỉ học một lần để hành nghề, người làm việc trong lĩnh vực này phải duy trì khả năng tự học, liên tục cập nhật tri thức và thích ứng với sự biến động công nghệ. Tinh thần học tập suốt đời không chỉ giúp họ làm chủ công cụ, mà còn cho phép họ trở thành những người dẫn dắt xu thế, sáng tạo ra giải pháp mới và đóng góp cho năng lực cạnh tranh của quốc gia.

Thứ ba, cần xây dựng một hệ sinh thái liên kết chặt chẽ giữa nhà trường, doanh nghiệp và cơ quan quản lý nhà nước. Trong hệ sinh thái này, các trường đại học giữ vai trò nền tảng lý thuyết và nghiên cứu; doanh nghiệp cung cấp môi trường thực hành, thử nghiệm và triển khai ứng dụng; còn nhà nước định hướng chính sách, chiến lược phát triển, đồng thời tạo hành lang pháp lý và cơ chế hỗ trợ. Sự phối hợp này giúp quá trình đào tạo gắn chặt với nhu cầu thực tế, mở ra cơ hội khởi nghiệp, nghiên cứu và tham gia vào các dự án quy mô lớn. Nhờ đó, Việt Nam có thể không chỉ đào tạo ra những người sử dụng thành thạo công cụ AI, mà còn hình thành đội ngũ chuyên gia có năng lực sáng tạo, ứng dụng và dẫn dắt sự phát triển công nghệ trong thời kỳ mới.

Phóng viên: *Trân trọng cảm ơn ông!.*

Thực hiện: **LÊ DUY**

ĐẤT VÀ NGƯỜI XỨ TUYÊN

Vịt Minh Hương
Câu chuyện từ dòng sông, cánh đồng và khát vọng vươn xa

Vịt bầu Minh Hương ngày càng được người tiêu dùng ưa chuộng bởi chất lượng thịt thơm ngon hiếm có.

■LÊ MINH HOAN
Phó Chủ tịch Quốc hội

Có một lần tôi về Tuyên Quang, trong một buổi chiều muộn, người bạn quê Minh Hương (nay là xã Bình Xa) mời một bữa cơm dân dã. Giữa mâm cơm ấy, con vịt thả đồng được chế biến thành món vịt luộc chấm nước tương tỏi hoặc nước mắm gừng thơm nồng, da vàng óng, thịt chắc ngọt, đã trở thành ký ức khó phai.

Người bạn nói: *"Vịt Minh Hương là niềm tự hào của quê tôi"*. **Câu nói ấy khiến tôi suy nghĩ: một sản vật tưởng chừng bình thường, nếu biết gìn giữ và nâng niu, cũng có thể trở thành "thương hiệu" mang theo niềm tin và khát vọng của một vùng đất.**

Vịt Minh Hương - bản sắc của một miền quê

TUYÊN QUANG vốn được thiên nhiên ban tặng những con sông hiền hòa, những đồng ruộng mỡ màu. Vịt Minh Hương lớn lên trong không gian ấy, bơi lội tự nhiên, ăn lúa rơi hạt vãi, rong rêu, tôm tép từ đồng ruộng và khe suối. Chính sự chan hòa giữa thiên nhiên và sự chăm chút của người nông dân đã tạo nên hương vị riêng biệt, không lẫn vào đâu được.

Vịt Minh Hương không chỉ là món ngon, mà còn là một phần ký ức văn hóa. Mỗi phiên chợ quê, mỗi mâm cỗ ngày giỗ chạp, lễ hội, con vịt ấy như kết nối tình thân, như tiếng gọi trở về của những người con xa xứ.

Từ sản vật địa phương đến thương hiệu quốc gia

Trong bối cảnh hội nhập, điều chúng ta cần không chỉ là "con vịt ngon" mà là "câu chuyện vịt ngon". Một sản vật chỉ thật sự có giá trị khi gắn với thương hiệu, khi có sự nhận diện trên bản đồ ẩm thực quốc gia và quốc tế.

Vịt Minh Hương có thể đi theo con đường ấy. Đó là xây dựng chỉ dẫn địa lý: bảo hộ nguồn gốc, tạo niềm tin cho người tiêu dùng. Đa dạng hóa sản phẩm: không chỉ vịt tươi mà còn các sản phẩm chế biến như giò chả vịt, pate vịt, vịt hun khói, nước dùng đóng hộp…Liên kết với du lịch: đưa du khách đến Minh Hương trải nghiệm "ẩm thực vịt tại nơi sinh ra", kết hợp với du lịch sinh thái, văn hóa Tuyên Quang. Truyền thông thương hiệu: kể câu chuyện con vịt từ đồng ruộng, dòng sông đến mâm cơm gia đình, để mỗi người khi nhắc đến Tuyên Quang đều nhớ ngay đến vịt Minh Hương.

Khát vọng vươn xa

Phát triển thương hiệu vịt Minh Hương không chỉ là phát triển một sản vật, mà còn là phát triển một không gian kinh tế - văn hóa. Đó là sự kết hợp giữa nông nghiệp sạch, chế biến hiện đại, thương mại điện tử và du lịch trải nghiệm.

Hình dung một ngày nào đó, trong các siêu thị lớn của cả nước, trong những nhà hàng sang trọng ở Hà Nội, TP Hồ Chí Minh, hay xa hơn là tại các nước bạn, thực khách gọi món **"Vịt Minh Hương - Tuyên Quang"** với tất cả sự tự hào về một sản vật mang dấu ấn vùng miền.

Con vịt thả đồng Minh Hương là câu chuyện về sự trân quý đất đai, dòng sông, là giọt mồ hôi người nông dân, là bản sắc quê hương. Nếu biết cách kiến tạo thương hiệu, vịt Minh Hương sẽ không chỉ là món ăn ngon, mà còn là sứ giả văn hóa - kinh tế của Tuyên Quang trong thời kỳ mới.

Khung chiến lược phát triển thương hiệu Vịt Minh Hương - Tuyên Quang

Giai đoạn ngắn hạn (1 - 2 năm), cần xác định mục tiêu: Khẳng định giá trị đặc trưng, tạo niềm tin nơi người tiêu dùng. Trong đó, tập trung *xây dựng tiêu chuẩn chất lượng gồm* thiết lập quy trình chăn nuôi an toàn, vệ sinh thú y, không tồn dư kháng sinh, truy xuất nguồn gốc. *Tổ chức nhận diện thương hiệu ban đầu như* logo, bao bì, nhãn mác, câu chuyện thương hiệu gắn với địa danh **"Minh Hương - Tuyên Quang"**. *Quảng bá qua kênh địa phương qua* phiên chợ quê, Lễ hội Thành Tuyên, Hội chợ nông sản sạch. *Liên kết người chăn nuôi - hợp tác xã - chính quyền địa phương nhằm* tạo vùng nuôi tập trung, đồng nhất về chất lượng, tránh manh mún.

Giai đoạn trung hạn (3 - 5 năm) cần xác định mục tiêu là mở rộng thị trường, đưa vịt Minh Hương thành thương hiệu quen thuộc trong nước.

Giai đoạn này cần thực hiện các bước:

Đăng ký chỉ dẫn địa lý (GI): bảo hộ pháp lý, tạo niềm tin với người tiêu dùng cả nước.

Đa dạng hóa sản phẩm chế biến: giò chả vịt, nem vịt, pate vịt, vịt hun khói, sản phẩm đóng gói tiện lợi.

Kết nối với ngành du lịch: xây dựng tour **"Về Minh Hương ăn vịt, nghe hát Then"**, gắn với trải nghiệm sông Lô, hồ Na Hang, Lễ hội Thành Tuyên.

Phát triển kênh phân phối hiện đại: siêu thị, sàn thương mại điện tử, nhà hàng - khách sạn.

Truyền thông sáng tạo: xây dựng câu chuyện **"Vịt Minh Hương - hương vị từ đồng quê Tuyên Quang"**, kể bằng phim ngắn, clip ẩm thực, chương trình truyền hình.

Giai đoạn dài hạn (5 - 10 năm), phấn đấu đưa vịt Minh Hương trở thành sản phẩm quốc gia, vươn ra quốc tế.

Thương hiệu quốc gia: đưa Vịt Minh Hương vào danh mục sản phẩm OCOP 5 sao, tiến tới thương hiệu quốc gia.

Xuất khẩu: nghiên cứu thị trường tiềm năng như Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Trung Đông, nơi có nhu cầu cao về thịt vịt chất lượng.

Xây dựng hệ sinh thái kinh tế vịt: từ chăn nuôi - chế biến- ẩm thực - du lịch - văn hóa. Mỗi "món vịt Minh Hương" sẽ là cầu nối quảng bá cả vùng đất Tuyên Quang.

Phát triển trung tâm trải nghiệm và bảo tồn giống vịt Minh Hương: vừa để giữ nguồn gen bản địa, vừa làm điểm đến du lịch giáo dục - trải nghiệm.

Gắn với chiến lược nông nghiệp xanh, tuần hoàn: tận dụng phụ phẩm (lông, phân, phụ phẩm chế biến) để làm nguyên liệu cho các ngành hàng khác (thức ăn gia súc, phân hữu cơ, thủ công mỹ nghệ).

Vịt Minh Hương không chỉ là một sản phẩm nông nghiệp. Đó là một thương hiệu văn hóa - ẩm thực - du lịch, là sự kết tinh giữa thiên nhiên, bàn tay người nông dân và khát vọng vươn xa của một vùng quê. Nếu biết cách đi từng bước, vịt Minh Hương sẽ không dừng lại ở bữa cơm làng quê, mà còn có thể hiện diện trên bàn ăn của những đô thị lớn, thậm chí ở nhiều quốc gia, để mỗi lần thưởng thức, thực khách sẽ nhớ đến một vùng đất Tuyên Quang đầy tình người và bản sắc■

GIAI THOẠI

Chữ viết ra, cây cỏ cũng mọc khác thường

TRONG lịch sử văn chương Việt Nam, Cao Bá Quát được xem là một trong những tài năng xuất chúng bậc nhất. Người đương thời đã dành cho ông danh hiệu "Thần Siêu, Thánh Quát" - trong đó Nguyễn Văn Siêu được tôn là "Thần Siêu" về văn, còn Cao Bá Quát là "Thánh Quát" về thơ và chữ.

Cao Bá Quát nổi tiếng với tài năng thư pháp tuyệt đỉnh. Nét chữ của ông được miêu tả là "rồng bay phượng múa, khí phách tung hoành, cứng cỏi mà vẫn uyển chuyển". Có giai thoại lưu truyền rằng, khi ông cầm bút, nét chữ uốn lượn như rồng bay phượng múa, khí lực dồi dào, mực thấm vào giấy như ngấm cả thần hồn người viết.

Một lần, Cao Bá Quát cùng bạn bè ngồi bên bờ sông. Trước cảnh mây nước hữu tình, ông hứng chí trải giấy ra viết. Nét bút mạnh mẽ, phóng khoáng, khiến người chứng kiến đều ngẩn ngơ. Gió thổi tung những giọt mực vương vãi rơi xuống đám cỏ xanh quanh chỗ ông ngồi. Từ đó về sau, vạt cỏ ấy bỗng mọc xanh tốt lạ thường, thân cỏ cứng cáp, lá dài và óng ánh hơn hẳn những chỗ khác.

Dân gian tin rằng, chính là bởi thần khí, linh khí từ chữ của Cao Bá Quát thấm vào, khiến cây cỏ cũng biến đổi khác thường. Người ta truyền tai nhau câu chuyện: "Chữ ông Quát rơi xuống đâu, chỗ ấy cây cỏ đều như có linh hồn".

Tất nhiên, nếu xét theo lý trí, đây chỉ là giai thoại huyền ảo, được Nhân dân thêu dệt để ca ngợi tài năng siêu phàm. Nhưng chính sự tôn sùng ấy đã chứng minh: Cao Bá Quát trong con mắt người đương thời không chỉ là một nhà thơ, nhà văn, mà còn là một bậc thánh về chữ, bậc tài tử văn chương hiếm có trong lịch sử dân tộc.

HẢI YẾN *(Sưu tầm)*

Khoảnh khắc đặc biệt khi 50.000 khán giả cùng hát Quốc ca trong Chương trình Tổ quốc trong tim.

Bản giao hưởng của lòng yêu nước

■ BIỆN LUÂN

Tháng Tám mùa Thu, cả nước hân hoan mừng kỷ niệm 80 năm Cách mạng Tháng Tám thành công và Quốc khánh 2-9. Trong dòng chảy sự kiện lịch sử trọng đại ấy, hàng loạt chương trình chính luận nghệ thuật, concert quy mô quốc gia trở thành điểm hẹn của hàng triệu trái tim yêu nước, thắp lên niềm tự hào dân tộc và lan tỏa tinh thần, trách nhiệm của thế hệ hôm nay.

Hàng nghìn người háo hức, tự hào xem trực tiếp các Chương trình Concert quốc gia.

Những concert quốc gia hoành tráng

TỐI 10-8, Sân vận động quốc gia Mỹ Đình trở thành biển người với hơn 50.000 khán giả trong chương trình chính luận nghệ thuật "Tổ quốc trong tim" do Báo Nhân Dân phối hợp cùng UBND thành phố Hà Nội tổ chức. Sân khấu mang hình chữ V, biểu tượng của Việt Nam và Chiến thắng, cao 26 mét, chia thành bốn không gian thiêng liêng: Độc lập - Tự do - Hạnh phúc - Cờ đỏ sao vàng. Trên nền ánh sáng và âm nhạc hào hùng, lá cờ Tổ quốc hiện lên thiêng liêng, đầy tự hào.

"Tổ quốc trong tim" không chỉ tái hiện các dấu mốc lịch sử bằng ngôn ngữ nghệ thuật đương đại, mà còn dẫn dắt khán giả qua hành trình cảm xúc: Từ ký ức hào hùng của cha ông đến khát vọng vươn mình hôm nay. Điểm nhấn xúc động là sự xuất hiện của 68 quân nhân Trường Sĩ quan Lục quân 1, những người từng đại diện Quân đội nhân dân Việt Nam tham gia lễ duyệt binh tại Quảng trường Đỏ (Moscow). Trong bộ quân phục, bước đi uy nghiêm, các chiến sĩ đã làm bừng sáng tinh thần Bộ đội Cụ Hồ trên sân khấu nghệ thuật.

Đêm nhạc quy tụ dàn nghệ sĩ gạo cội và thế hệ trẻ như NSND Thu Huyền, NSƯT Đăng Dương, ca sĩ Tùng Dương, Võ Hạ Trâm, Noo Phước Thịnh, Hà Lê, Suboi, nhóm Oplus… Những màn song ca, hòa ca giữa các thế hệ tạo sự mới mẻ trong nghệ thuật, đồng thời mang thông điệp kế thừa quá khứ và hiện tại, cùng hòa quyện trong tình yêu Tổ quốc. Khoảnh khắc cả sân vận động đồng loạt hát Quốc ca trở thành điểm nhấn đặc biệt của chương trình. Đèn flash từ hàng vạn điện thoại biến Mỹ Đình thành biển sáng rực rỡ, nơi mỗi khán giả không còn là người xem, mà là một phần của bản hòa ca kết nối triệu trái tim yêu nước.

Sức nóng của "Tổ quốc trong tim" chưa hạ nhiệt, thì chỉ một tuần sau, chương trình nghệ thuật đặc biệt "Tự hào là người Việt Nam" do Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương chủ trì, phối hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, UBND Thành phố Hà Nội, Đài Truyền hình Việt Nam, Netmedia tổ chức tiếp tục tạo nên làn sóng cảm xúc mạnh mẽ về tình thần yêu nước. Sân khấu lớn được chia làm ba phần: Nguồn cội - Gọi tên Việt Nam; Một Việt Nam - Triệu trái tim; Tự hào là người Việt Nam, với hơn 500 nghệ sĩ hát, múa cùng hòa quyện, làm sống dậy khí thế cách mạng, đồng thời khắc họa một Việt Nam hiện đại, hội nhập. Một lần nữa, khoảnh khắc hàng nghìn người đồng ca "Tiến quân ca" đã biến không gian concert thành nghi lễ thiêng liêng của lòng yêu nước. Hiệu ứng âm thanh - ánh sáng hiện đại làm cho lời ca, tiếng hát ngân vang như một lời thề bất diệt.

Kết nối triệu trái tim yêu nước

Là khán giả hòa cùng biển người trực tiếp theo dõi "Tổ quốc trong tim", cũng là tác giả ca khúc "Viết tiếp câu chuyện hòa bình" được thể hiện trong chương trình, Nhạc sỹ Nguyễn Văn Chung chia sẻ trên trang cá nhân của mình: "Cảm giác 50 nghìn khán giả đồng thanh hát bài hát của mình là như thế nào? Đến giờ mình vẫn đang tìm từ ngữ để diễn tả: quá xúc động, quá tự hào". Còn ca sĩ Phạm Thu Hà chia sẻ: "Tổ quốc trong tim" không chỉ là một đêm nhạc, mà là khoảnh khắc để nhớ rằng tình yêu nước không ở đâu xa, mà sống trong từng ánh mắt, từng tiếng hát, từng trái tim người Việt Nam".

Chị Nguyễn Thị Huyền Trang phường Hà Giang 2 xúc động: "Lần đầu tiên có mặt trong một chương trình nghệ thuật quy mô như vậy, tôi choáng ngợp trước sân khấu hoành tráng và khoảnh khắc hát Quốc ca cùng hàng vạn người là khoảnh khắc vô cùng thiêng liêng, tự hào. Thế hệ trẻ chúng tôi phải có trách nhiệm, sống có ích để viết tiếp câu chuyện hòa bình hôm nay".

Hai concert tầm vóc quốc gia không chỉ là dấu ấn nghệ thuật mà còn là sự kiện chính trị - văn hóa khơi gợi niềm tự hào dân tộc. Các concert cũng được lan tỏa qua truyền hình trực tiếp và nền tảng số, giúp hàng triệu trái tim yêu nước cùng hòa chung nhịp đập. Trên mạng xã hội, hashtag #ToQuocTrongTim và #TuHaoLaNguoiVietNam nhanh chóng lan tỏa, tạo thành xu hướng, thu hút hàng triệu lượt chia sẻ. Nhiều bạn trẻ bày tỏ đây không chỉ là âm nhạc, mà còn là "bài học lịch sử bằng cảm xúc và lòng biết ơn".

Không chỉ ở Hà Nội, tại Tuyên Quang, Thủ đô Khu Giải phóng cũng rộn ràng, ấn tượng với chương trình chính luận nghệ thuật "Tân Trào vang mãi lời thề" do Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang tổ chức. Chương trình dẫn dắt người xem qua hai trường đoạn chính: "Nơi ánh sáng soi đường" và "Bản hùng ca từ Thủ đô Khu Giải phóng"; sự gắn kết hài hòa giữa các phóng sự chính luận cùng các tiết mục nghệ thuật đặc sắc đã tái hiện không gian lịch sử Tân Trào vừa trang nghiêm vừa gần gũi.

Khi âm nhạc yêu nước vang lên, khi ngôn ngữ nghệ thuật đủ sức chạm đến trái tim, thì không cần đến những lý lẽ cao siêu cũng đủ sức gắn kết triệu con tim, khơi lên những rung cảm mạnh mẽ và khát vọng cống hiến, lan tỏa thông điệp: Tổ quốc chẳng ở đâu xa, Tổ quốc ở trong tim mỗi người. Đúng như chia sẻ của đồng chí Lê Quốc Minh, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Phó Trưởng Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương, Tổng Biên tập Báo Nhân Dân, Chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam: Âm nhạc là ngôn ngữ của tâm hồn có khả năng kết nối các thế hệ, là cách thức hiệu quả để kể lại câu chuyện đất nước một cách dung dị, chân phương mà sâu sắc■

THƯỚC PHIM CHÂN THỰC về chiến sĩ Công an Nhân dân

■ HẢI ANH

Bình yên là một món quà vô giá, nhưng không thể có được nếu thiếu những con người dũng cảm, dám đối mặt với "sóng ngầm". Bộ phim "Có anh, nơi ấy bình yên" đã lý giải điều đó bằng những thước phim chân thực về người chiến sĩ công an cơ sở - điểm tựa vững chắc của Nhân dân.

Phân cảnh đấu tranh với nạn buôn bán hàng giả, hàng kém chất lượng trong phim diễn ra vô cùng gay cấn và hấp dẫn.

CHÍNH LUẬN SẮC BÉN

KHỞI chiếu từ ngày 29/7, bộ phim chính luận - tâm lý xã hội "Có anh, nơi ấy bình yên" đã lên sóng vào khung giờ vàng 21 giờ, từ thứ Hai đến thứ Sáu hàng tuần trên VTV1. Bộ phim mang đậm hơi thở thời sự khi phản ánh chủ trương lớn của Đảng, Nhà nước trong việc đưa công an chính quy về xã - một quyết sách then chốt nhằm giữ vững an ninh từ gốc.

Dưới bàn tay Đạo diễn, Nghệ sĩ Ưu tú Nguyễn Danh Dũng, câu chuyện hiện lên vừa kịch tính, gai góc, vừa đời thường nhưng đầy xúc cảm. Sự kết hợp của dàn diễn viên gạo cội như Nghệ sĩ Nhân dân Bùi Bài Bình, Nghệ sĩ Ưu tú Bá Anh, Thanh Quý hay diễn viên Tuấn Tú, Vân Dung, Thu Quỳnh… đem đến cho khán giả những cung bậc cảm xúc đa dạng, chạm tới trái tim người xem.

Bộ phim dài 40 tập, xoay quanh Thiếu tá Trần Trọng Huy - cán bộ công an huyện được điều động về làm Trưởng Công an xã Tiên Phong. Bối cảnh tưởng như êm đềm của vùng quê lại ẩn chứa hàng loạt vấn đề phức tạp như: Tranh chấp đất đai sau sáp nhập địa giới hành chính, hàng giả len lỏi thị trường, nhóm lợi ích thao túng chính quyền… Mỗi vụ việc, mâu thuẫn đều được giải quyết bằng sự tỉnh táo, bản lĩnh và trách nhiệm của lực lượng công an chính quy tại cơ sở. Sự kết hợp khéo léo giữa lối kể chuyện gần gũi cùng các tình huống kịch tính, thậm chí pha chút hài hước khiến thông điệp chính trị không khô cứng mà trở nên mềm mại, dễ được công chúng tiếp nhận.

Nhiều khán giả nhận định, bộ phim đã vượt ra ngoài khuôn khổ của một tác phẩm nghiệp vụ thông thường. Bên cạnh những tình tiết phá án hay hóa giải mâu thuẫn, giá trị đọng lại sau mỗi tập phim còn là thông điệp nhân văn sâu sắc, khơi dậy lý tưởng cống hiến và tinh thần trách nhiệm của thế hệ trẻ trong thời kỳ đổi mới. Không những vậy, bộ phim còn khắc họa thành công hình ảnh công an cơ sở am tường địa bàn, gắn bó mật thiết với Nhân dân, đủ bản lĩnh xử lý tình huống, giữ vững ổn định trong những thời khắc chính trị quan trọng. Đạo diễn, Nghệ sĩ Ưu tú Nguyễn Danh Dũng chia sẻ: "Thông điệp xuyên suốt của bộ phim là hóa giải mâu thuẫn từ sớm, dập lửa nhỏ để ngăn cháy lớn". Đây cũng chính là cách công an xã giữ bình yên từ gốc rễ.

Nhiều cảnh phim để lại dư âm mạnh như đêm mưa, bóng áo xanh lội bùn tìm đứa trẻ mất tích, buổi hòa giải căng thẳng khép lại bằng cái bắt tay đoàn kết hay chi tiết gai góc khi mâu thuẫn không xuất phát từ tội phạm bên ngoài mà ngay trong chính huyết thống, người anh rể thân thiết của Thiếu tá Trần Trọng Huy lại là kẻ cầm đầu nhóm lợi ích thao túng quyền lực. Những tình huống ấy không chỉ khiến kịch bản thêm chân thực, giàu kịch tính mà còn khẳng định "Có anh, nơi ấy bình yên" đã chạm tới giá trị cốt lõi của phim chính luận: Phản ánh trung thực hiện thực xã hội, chỉ ra căn nguyên vấn đề và gợi mở giải pháp cho sự ổn định lâu dài.

MÀN ẢNH NHỎ, CẢNH ĐỜI THẬT

"Có anh, nơi ấy bình yên" không chỉ là một tác phẩm điện ảnh mà còn là tấm gương phản chiếu chân thực đời sống và công việc đầy áp lực của lực lượng công an cơ sở. Hình ảnh những chiến sĩ áo xanh lội suối, băng rừng, đến từng nhà dân để lắng nghe, thấu hiểu, thực hiện công tác dân vận khéo đã xóa nhòa mọi khoảng cách giữa công an và Nhân dân, đưa họ trở thành người bạn, người thân, điểm tựa vững chắc cho bà con trước mọi biến động của cuộc sống.

Phim cũng khắc họa sâu sắc sự hy sinh thầm lặng của chiến sĩ công an cơ sở qua bữa cơm bỏ dở, cuộc gọi vội vã, nỗi nhớ nhà phải gác lại để hoàn thành nhiệm vụ. Phân cảnh Thiếu tá Trần Trọng Huy bỏ lỡ ngày giỗ cha để kịp thời giải quyết mâu thuẫn trong dân là một trong những chi tiết đắt giá, mở ra chuỗi cống hiến vô điều kiện cho lý tưởng phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân.

Anh Hoàng Văn Tài, người dân xã Thái Bình chia sẻ: "Xem phim, tôi nhận ra phía sau hai chữ bình yên là cả hành trình đầy vất vả của các anh công an. Không chỉ truy bắt tội phạm, họ còn tận tâm hướng dẫn người dân cài đặt định danh điện tử (VNeID), tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, trực tiếp hóa giải những xung đột nhỏ bé, tránh bùng phát thành chuyện lớn. Và đặc biệt, lúc dân cần, lúc dân khó đều có công an". Bình yên vì thế không tự nhiên mà có, nó được đánh đổi bằng mồ hôi, sự nhẫn nại và cả hy sinh lặng thầm của những người giữ gìn trật tự ở cơ sở, luôn đặt lợi ích cộng đồng lên trên hạnh phúc riêng tư.

Còn Thượng tá Bùi Văn Khuyến, Trưởng Công an xã Quản Bạ bộc bạch: "Xem phim, tôi thấy như có bóng dáng của mình và đồng đội trong từng thước phim, từ những đêm tuần tra, trấn áp tội phạm, giải quyết mâu thuẫn trong dân cho đến việc gần gũi, lắng nghe tâm tư của bà con. Bộ phim khiến chúng tôi vừa xúc động, vừa tự hào, vì những cống hiến của mình được thể hiện một cách nhân văn và sống động qua lăng kính nghệ thuật".

"Có anh, nơi ấy bình yên" không chỉ tái hiện công việc của công an cơ sở mà còn nhắc nhở mỗi người: Bình yên là giá trị được gìn giữ từ kỷ cương, niềm tin được bồi đắp, trách nhiệm công dân được khơi dậy. Giữa muôn vàn biến động của cuộc sống, vẫn có những con người lặng lẽ "gác cổng" nơi đầu sóng, kiên định trước cám dỗ và sức ép để giữ vững sự bình yên, tạo nền tảng vững chắc cho cuộc sống và sự phát triển của cộng đồng■

MỖI TUẦN MỘT CUỐN SÁCH

GIÚP THAY ĐỔI CÁCH NHÌN

■ THÁI AN

CUỐN "Con đường chẳng mấy ai đi" của M. Scott Peck là một tác phẩm kinh điển về tâm lý, triết lý sống và hành trình trưởng thành tinh thần. Ra mắt lần đầu năm 1978, cuốn sách nhanh chóng trở thành hiện tượng xuất bản, nằm trong danh sách bestseller của The New York Times suốt hơn 10 năm.

Tác giả M. Scott Peck - một bác sĩ tâm thần - kết hợp kinh nghiệm điều trị tâm lý với chiêm nghiệm cá nhân để dẫn dắt người đọc qua bốn phần chính: Kỷ luật, tình yêu, sự trưởng thành tâm linh và những điều kỳ diệu, nguồn sức mạnh và cảm hứng vượt ngoài tầm kiểm soát, giúp con người tiến xa hơn trên hành trình sống.

Với văn phong dung dị nhưng sâu sắc, kết hợp giữa khoa học tâm lý và trí tuệ tâm linh, mỗi khái niệm đều gắn với những câu chuyện trị liệu thực tế, dễ tiếp cận; cuốn sách truyền đi thông điệp cốt lõi: "Cuộc sống vốn khó khăn, nhưng chấp nhận và đối diện với khó khăn là con đường dẫn tới trưởng thành và tự do".

Bài học từ cuốn sách được rút ra là: Cuộc sống vốn khó khăn và đó là điều tốt. Không nên xem khó khăn là thứ cần tránh, mà xem đó là môi trường giúp ta rèn luyện nghị lực, trí tuệ và sự trưởng thành. Trốn tránh khó khăn chỉ kéo dài khổ đau, còn đối diện với nó giúp ta tự do hơn. Đồng thời, cần coi kỷ luật là chìa khóa trưởng thành. Mỗi người cần biết trì hoãn sự thỏa mãn, biết chờ đợi và ưu tiên lợi ích dài hạn, không đổ lỗi, nhận phần mình và hành động. Cuốn sách cũng cho ta bài học về trung thực với bản thân, bao gồm sẵn sàng nhìn vào sự thật, dù khó chịu và bài học giữ cân bằng, để không cực đoan, biết buông khi cần.

Những quan điểm về tình yêu trong sách cũng khiến người đọc phải chú ý. Rằng yêu là hành động, không chỉ là cảm xúc. Phải sẵn sàng nỗ lực để nuôi dưỡng sự trưởng thành của bản thân và người kia. Tình yêu không phải sự chiếm hữu hay thỏa mãn nhu cầu riêng, mà là giúp nhau mở rộng và phát triển. Tình yêu đòi hỏi sự tự do, cam kết và đôi khi là cả kỷ luật.

Cuốn sách không hứa hẹn "bí quyết hạnh phúc nhanh chóng" mà là lời mời gọi kiên nhẫn, can đảm và trung thực với chính mình. Nó truyền cảm hứng cho hàng triệu độc giả trên thế giới thay đổi cách nhìn về bản thân, tình yêu và hành trình sống■

Cuốn sách là tác phẩm tâm lý học kinh điển về tình yêu, phẩm giá và hành trình trưởng thành tinh thần.

Mẹ Phương Độ

Truyện ngắn: **TRỊNH THANH PHONG**

ĐÊM tháng hạ, tôi vừa liu diu mắt nhờ cơn gió từ núi Sán ùa xuống bản, chợt nghe vẳng từ ngoài sàn chỗ gần liếp ngăn. Giọng Mẹ Tỏa ấm áp.

- Thằng Song còn thức không, thằng Song… Tôi choàng mắt, qua ánh lửa bếp nhà sàn thấy Mẹ đứng ngay liếp ngăn.

- Dạ, con thức ạ. Có việc gì Mẹ?

- Thằng Sái nữa, dậy đi. Không có việc gì đâu. Thằng Tùy đi tuần nó bắn được con ron. Dậy cùng nó làm thịt.

- Dạ. Tôi lồm cồm bò dậy rồi vỗ vào vai Sái. Sái cũng bừng tỉnh. Tôi bảo. Mẹ gọi dậy làm thịt con ron, anh Tùy bắn được. Hai thằng cùng ra chỗ sàn bếp. Nồi nước anh Tùy đun trên bếp đã sôi sùng sục. Giọng anh vui vẻ:

- Thấy nó chổng đít đũi sắn, mình phi con dao găm có dám nổ súng đâu vì gần ranh giới mà.

- Vâng, anh cừ thật. Ba anh em cười giòn. Chỉ chốc lát con ron được vặt sạch lông đưa lên bếp thui vàng hếnh. Mẹ cũng bê rổ rau cải lên rửa sạch, cái chảo to được bắc lên bếp bén lửa, hương rừng bốc lên nghi ngút. Mẹ xới đầy hai cái loa to bày ra chiếu giữa, anh Tùy cũng hý hoáy bê hũ rượu lên. Ba anh em ngồi xoay tròn tâm đắc. Mẹ đứng nhìn cười rộn rồi bảo:

- Từ ngày các con về đóng quân ở đây nhà mế vui và bình yên lại. Biên giới đang yên lành thì tự nhiên người ta gây sự. Các con về đây bản làng vững vàng hơn.

- Vâng. Cám ơn Mẹ, rồi mọi chuyện sẽ bình yên trở lại. Chuyện hàng xóm mà, Mẹ con mình cùng lo toan.

- Ờ, lúc khó nhọc Mẹ con ta phải keo sơn hơn để giữ gìn từng tấc đất của bản làng mình.

- Vâng. Chúng con nghe lời Mẹ. Chén lại cụm, câu chuyện giữ bản, giữ làng càng rôm cho đến khi có tiếng gà gáy rộn từ đất ba phương. Mặt giời dậy, Mẹ lại lọ mọ đồ bánh cá đặt vào từng cái bát cho chúng tôi ăn. Bánh cá Mẹ làm bằng bột nếp, nhào dẻo rồi gói một miếng cá vào, lấy một tàu cải to gói lại, đồ xôi thơm ngậy. Nhà Mẹ nuôi rất nhiều cá trắm, ao cá ngay dưới gầm sàn thích lắm…

Thời gian sau biên thùy nhiều lộn xộn hơn, đơn vị tôi chuyển quân lên vùng giáp ranh. Ngày nào Mẹ cũng còng lưng gùi cái dậu to đầy khoai, đầy thức ăn nào là bánh cá, khoai luộc, rượu, chè búp cho chúng tôi. Hình ảnh Mẹ tự nhiên thắm vào tôi như tình thân, máu mủ.

Minh họa: **BÍCH NGỌC**

Ngày biên giới bình yên, đến phiên chợ Mẹ lại gùi dậu cùng chúng tôi ra chợ, cái gì ngon là Mẹ mua cho chúng tôi. Thấy Mẹ vất vả, tôi bảo:

- Mẹ già rồi, phải nghỉ ngơi chứ, lo mãi cho chúng con sao được. Mẹ cười hiền:

- Ngày nào bọn bay còn ở đây Mẹ còn lo, Mẹ còn cái sức mà. Lúc nào các con được nghỉ cứ về nhà chơi để Mẹ khỏi nhớ. Giọng Mẹ ấm áp. Lòng Mẹ thắm vào chúng tôi như ruột thịt. Những ngày được nghỉ anh em chúng tôi thường kéo nhau về nhà Mẹ, mùa gặt thì cùng Mẹ cắt lúa, mùa nương thì theo Mẹ đi rẫy cỏ, cùng cha con anh Tùy gieo bắp, gieo đậu… đến bữa cùng ngồi quanh mâm cơm trên nhà sàn ấm cúng. Ngày chúng tôi chuyển đi, Mẹ nắm cơm, gói bánh cá cho từng đứa rồi cứ đứng nhìn theo cho đến khi đoàn quân đi khuất.

Từ ấy mỗi đứa chúng tôi càng khắc sâu hình bóng Mẹ và ngôi làng Phương Độ ẩn dưới chân núi Sán. Tôi ra quân đi học, nghe hai tỉnh Hà Giang, Tuyên Quang tái lập. Cái tên Hà Tuyên lấp dần nhưng ngôi làng Phương Độ thì vẫn lồ lộ trong tâm trí. Những đêm nằm tôi vẫn hình dung thấy ngôi nhà sàn của Mẹ đêm đêm đỏ ấm bếp lửa và dưới gầm sàn là cái ao đàn cá nối nhau bơi lội, sáng nào, chiều nào Mẹ cũng lọ mọ thả cỏ cho cá ăn. Như có sợi dây vô hình kết nối, kêu gọi. Ngày ra trường tôi lại khăn gói ngược Hà Giang theo đường dốc Mã Tin tìm về Phương Độ. Mới vài năm tái lập tỉnh mà phong cảnh đổi thay chóng mặt. Con đường đá nay đã phủ nhựa bóng loáng. Xe chạy chỉ nửa giờ là đến Phương Độ. Tôi lần con đường dưới chân núi Sán về ngôi nhà của Mẹ. Chiều cũng ngả bóng, Mẹ đang lọ mọ ở sàn nước, thấy tôi lấp ló chỗ cầu thang Mẹ nghé nhìn rồi kêu:

- Thằng Song, thằng Song về à. Vừa nói Mẹ vừa lật đật chạy xuống cầu thang ôm chầm lấy tôi rồi cứ thế kéo tôi lên nhà. Tôi gỡ cái ba lô lộn khỏi vai chưa kịp nói gì thì giọng Mẹ ô ố. Tùy ơi, Du ơi… thằng Song nó về. Nghe giọng Mẹ, vợ chồng anh Tùy, cái Du cùng đám trẻ ở ngoài nương cùng lục đục kéo về. Căn nhà rối rít như có hội. Tôi mở ba lô lấy ra mấy gói kẹo cho bọn trẻ, mấy chiếc khăn cho vợ chồng anh Tùy và cái Du, còn cái cối giã trầu cau tôi làm bằng cái cắt tút rất đẹp biếu Mẹ. Mẹ cười mãn nguyện. Cả nhà cùng xúm vào quanh bếp lửa. Tắt ánh trời thì mâm cơm dọn ra giữa căn nhà. Mùi rau cải xào với lòng gà thơm ngát gợi những ngày đơn vị tôi đóng quân ở đây. Mẹ gắp đầy thức ăn vào bát tôi rồi nhắc tên từng đứa. Mẹ bảo thằng Sái đánh đàn hay, đêm đêm Mẹ vẫn nghe vọng tiếng đàn của nó, thằng Tân thì hay cười, ăn uống thì dông dài nên gầy như con cheo cheo trên núi, được cái làm gì cũng nhanh, thằng An thì béo ục hay chòng cái Du… Cả nhà cùng cười, từng gương mặt đồng đội tôi một thời đóng quân ở đây cùng hiện về theo lời Mẹ. Chuyện dài mãi đến khuya. Sáng dậy đàn cá ũng oãng dưới gầm sàn. Mẹ cần mẫn bê từng bó cỏ thả cho chúng ăn. Nhìn Mẹ tôi càng thấy tình thân ấm áp vô bờ. Hôm tôi về Mẹ gói cho một gói chè to. Mẹ bảo để làm quà, dưới xuôi làm gì có. Cả nhà cùng xúm lại quanh tôi. Mẹ bảo, thi thoảng lại về con nhé.

Chia tay Mẹ, xa ngôi nhà giữa làng Phương Độ tôi về xuôi. Cuộc sống thời mở cửa xô bồ, lại mải công việc gia đình, cơ quan tôi chưa có dịp trở về Phương Độ thăm Mẹ. Mãi đến ngày hai tỉnh Tuyên Quang, Hà Giang lại sáp nhập, lấy tên là Tuyên Quang. Có nỗi gì xao xuyến tận cõi lòng. Ngôi nhà giữa làng Phương Độ lại hiện sáng, thế là tôi khăn gói lên đường. Đường xá bây giờ cũng đẹp, xe chạy vài giờ đã đến. Làng Phương Độ hiện ra trước mặt, những mái nhà vẫn nép dưới núi Sán nhưng bây giờ khang trang hơn. Qua con đường lớn, tôi rẽ về ngôi nhà xưa. Ngôi nhà tĩnh lặng, vườn tược giờ quy mô hơn, cái ao cá dưới gầm sàn xây đắp đẹp hơn. Tôi ngẩn nhìn rồi bước lên cầu thang, thấy anh Tùy ngó ra, anh ngẩn người rồi reo to:

- Chú Song, chú Song… rồi anh nhào tới ôm lấy tôi, kéo tôi từng bước vào nhà. Bếp lửa đang rần rật cháy. Anh bảo đang nấu bữa trưa. Con cháu lát nữa mới về. Nhìn nhau anh bảo:

- Anh em mình già rồi, tóc như sương cả rồi, chú đi lâu quá, nhưng cả nhà vẫn nhắc đấy. Giọng anh hơi bùi ngùi.

- Vâng! Em có lỗi.

- Lỗi lầm quan trọng gì, chú còn về đây là còn… nhưng. Anh tần ngần. Tôi nhìn lên án thờ thấy di ảnh Mẹ… không ai nói gì nữa. Hai anh em lặng lẽ cúi đầu thắp nhang tưởng nhớ Mẹ!... Trưa đến cả nhà cùng vui quanh mâm cơm giữa sàn, chuyện về Mẹ lại dâng đầy.

Buổi chiều anh Tùy dẫn tôi lên mộ Mẹ. Đi qua những cánh rừng dày, đến một bãi bằng phẳng thì vuông đất hiện ra. Anh Tùy nắm tay tôi:

- Mộ Mẹ đây. Mẹ chọn chỗ này. Xa xa bên kia là đất bạn. Mẹ bảo Mẹ nằm đây đất của mình để các con hương khói, giữ gìn. Hai anh em đứng lặng. Thấy lời Mẹ dặn thật thiêng liêng. Mẹ nằm đây, đất đai của mình chúng con cùng nhau gìn giữ, cùng nhau hương khói. Bây giờ hai tỉnh Hà Giang - Tuyên Quang là một rồi Mẹ ạ. "Con sẽ năng về hơn, dẫu chả được Mẹ sinh cùng khúc ruột nhưng chọn đời con nhớ ơn nuôi!...". Tôi đứng lặng, anh Tùy cũng đứng lặng. Chắc trong lòng anh cũng gặp những suy nghĩ từ đáy lòng tôi. Bóng chiều cũng trùm ngập, khói nhang từ ngôi mộ Mẹ tràn ngào ngạt cùng thắm vào gan ruột của hai anh em tôi ■

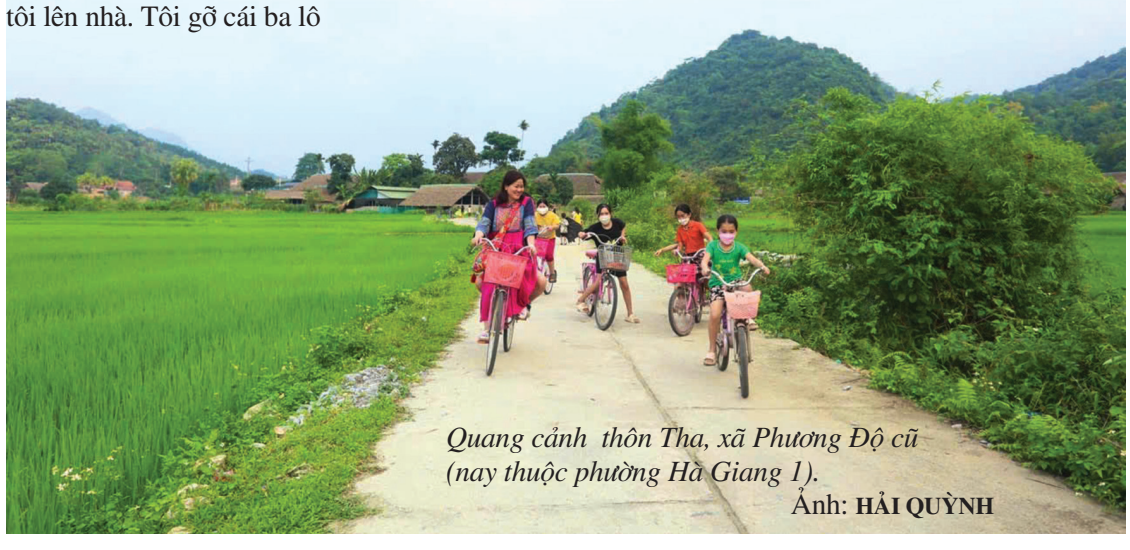

Quang cảnh thôn Tha, xã Phương Độ cũ (nay thuộc phường Hà Giang 1).

Ảnh: **HẢI QUỲNH**

Minh họa: **DUY QUANG**

NGÔ THẾ LÂM

Một khúc thu

Ừ thôi, mình về phố cũ
ngồi bên ngọn gió se buồn
heo may khép chiều lặng lẽ
nghe lòng dậy một
miền thương

Tóc thơm em cài nhung nhớ
bao mùa đan rối thơ anh
đi qua tháng ngày vời vợi
vẹn nguyên hương mộng
thì thầm

Mùa thu nâng niu cỏ biếc
dặt dìu ru giấc liêu trai
câu hát thuở nào còn, mất
ngân rung trong cõi u hoài

Về nghe mùa thu gõ nhẹ
bên đời rớt những tàn phai
tình yêu ngoan hiền ở lại
vỗ về nhung nhớ chưa nguôi

Ừ thôi, mình về phố cũ
hẹn hò chút nữa nghe em…

LÊ NA

Quê tôi đó, Phiêng Mơ

Cả triệu năm nghe sông Gâm kể chuyện
Những cao xanh kỳ vĩ đại ngàn
Núi ôm núi. Mùa bông tràn mây trắng
Mây rong chơi tha thẩn cánh rừng

Mây có biết ẩn trong sương, trong cọ
Người Phiêng Mơ, mơ giấc yên bình
Đã làm ra câu páo ân tình
Lời hát páo ru mùa ngô triền dốc

Hốp tíu dung gọi ngô lúa ngợp đồng*
Suối về xuôi, còn thương cá ngập ngừng
Con gái hát, Páo dung thành thổ cẩm
Giục mầm cây vươn tỏa bóng rừng

Trai gái thích nhau câu páo lên hương
Bông chuối rừng thắp lửa ngực người thương
Quê tôi đó nhận nhau Kềm Miền Sí
Mặt trời xoay xanh biếc nắng Phiêng Mơ.

- Hốp tíu dung Hát mời rượu, một phong tục của người Dao Đỏ.*
- Kềm Miền Sí: Người Dao Đỏ gọi mình là Người Rừng Đỏ.

THƠ THIẾU NHI

TRƯƠNG THIẾU HUYỀN

Ngôi nhà vỗ tay

Chuyển nhà mới tôi nhớ
Nơi mình được sinh ra
Biển hát gọi trước mặt
Núi vẫy mây sau nhà

Cổng xanh được mở ra
Có con mèo tên Cá
Cả đồ chơi thuở bé
Tôi nào muốn rời xa

Bà chăm từng giỏ hoa
Ông uốn rồng cây cảnh
Khoảng sân tôi tập xe
Đêm đón sao vỗ cánh

Ảnh tôi bò, tập đứng
Chụp ở ngôi nhà này
Tôi thích nhất bức ảnh
Bà với tôi vỗ tay.

Minh họa: **ĐỨC TRẦN**

NGÔ TRỌNG NGHĨA

Bé vẽ quê hương

Bé vẽ bầu trời
Xinh xinh mây trắng
Long lanh giọt nắng
Rơi xuống đồng vàng.

Bé vẽ xóm làng
Lũy tre xanh mát
Vi vu gió hát
Ruộng vườn mênh mông.

Bé vẽ dòng sông
Trong veo làn nước
Cánh buồm ra khơi
Chở nhiều mơ ước.

Ngôi nhà của bé
Yêu thương mọi người
Ông bà, cha mẹ
Ngày ngày an vui!

BÙI VIỆT PHƯƠNG

Ngày nắng

Cây cối vẫn đứng đây
Mà bà kêu trốn nắng,
Tiếng chào mào đi vắng
Tre giật mình nhớ ra.

Xào xạc, muốn hỏi bà
Từ ngoài song cửa sổ,
Bà đang cho bé ngủ
Tre bước vào lời ru…

Bé mơ về mùa thu
Hồ sen chiều tắm mát,
Nắng trốn vào vườn quả
Nấp trong trái cam sành.

Rồi nắng cũng về nhà
Theo đường dài hun hút
Vầng trăng lên cao vút
Gọi một đêm mát lành…

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

Về Tuyên

Đêm nay nằm với Tuyên Quang
Nằm với sông Lô chảy ở đầu giường
Nằm với dưới kia cây đa nước chảy
Phía trên là cây số bảy Hà Giang.

Đêm nay ta về nằm với những năm
Kháng chiến gian lao gió núi mưa dầm
Lá mưa rì rầm trời như ngâm nước
Cơ quan trong rừng đêm buốt xuyên chăn.

Đêm nay ta về nằm lại với ta
Áp tai xuống giường, yêu mến bao la
Thấm thía lại những ngọt bùi kháng chiến
Từ phố Tam Cờ qua xóm Ỷ La.

Một khúc sông Lô, đôi bờ xanh mướt
Ngô khẽ lay cờ, mía ken lá sắc
Đường sâu quanh quất, nhà nhỏ xóm thưa
Đi về này những lối này năm xưa.

Đất nước ơi, ta quyện với mình chặt lắm
Nên đi rồi, lòng không thể gỡ ra
Tuyên Quang, Tuyên Quang, đâu là mình, đất thắm
Và phần nào là hồn thẳm của ta?

XUÂN DIỆU

Trong bài thơ "Về Tuyên", Xuân Diệu đã gửi trọn tình yêu và ký ức vào mảnh đất Tuyên Quang. Những câu thơ không chỉ gợi nhớ lịch sử hào hùng, mà còn khẳng định vẻ đẹp bất tận của xứ sở này - nơi thiên nhiên, con người và lịch sử giao hòa làm một.

Ngay từ mở đầu, ta bắt gặp khung cảnh nên thơ, gần gũi: *"Đêm nay nằm với Tuyên Quang/Nằm với sông Lô chảy ở đầu giường…"*

Con sông Lô hiện lên như dòng sữa ngọt nuôi dưỡng cả vùng đất. Nó không chỉ là địa danh, mà là tri âm, là mạch sống song hành cùng dân tộc qua bao kháng chiến.

Xuân Diệu khắc họa Tuyên Quang trong sự hài hòa giữa thiên nhiên và đời sống: *Một khúc sông Lô, đôi bờ xanh mướt/Ngô khẽ lay cờ, mía ken lá sắc/Đường sâu quanh quất, nhà nhỏ xóm thưa/Đi về này những lối này năm xưa.* Cảnh sắc ấy bình dị, xanh tươi, chan chứa sức sống, gợi nên vẻ đẹp mộc mạc mà vững bền của miền đất Trung du, nơi thiên nhiên và con người hòa quyện.

Trên hết, vẻ đẹp của Tuyên Quang còn nằm ở chiều sâu lịch sử: những "năm kháng chiến gian lao gió núi mưa dầm", những "cơ quan trong rừng đêm buốt xuyên chăn" - tất cả đã trở thành phần ký ức thiêng liêng. Đất và người Tuyên Quang gắn bó mật thiết trong một tình yêu đất nước chan chứa, để nhà thơ phải thốt lên: *Đất nước ơi, ta quyện với mình chặt lắm/Nên đi rồi, lòng không thể gỡ ra.*

Đó là lời thề gắn bó máu thịt với quê hương cách mạng - nơi từng là "Thủ đô Khu Giải phóng, Thủ đô Kháng chiến", nơi đã đi vào lịch sử dân tộc với những trang hào hùng.

Hôm nay, khi Tuyên Quang bước vào chặng đường phát triển mới, những câu thơ của Xuân Diệu lại như nhắc nhở: Vẻ đẹp Tuyên Quang là nền tảng trường tồn. Vẻ đẹp ấy không chỉ là sông núi, là làng xóm xanh tươi, mà còn là vẻ đẹp của truyền thống, của khí phách, của bản sắc văn hóa giàu bản lĩnh. Chính vì thế, "Về Tuyên" không chỉ là một bài thơ hồi ức, mà là bản tình ca khẳng định giá trị vĩnh cửu của Tuyên Quang trong lòng dân tộc. Từ những vần thơ ấy, ta tìm thấy sức mạnh tinh thần để hiện thực hóa khát vọng đổi mới hôm nay.

HOÀNG ANH

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Tình trạng mua bán thông tin cá nhân trên các nền tảng xã hội đang diễn biến phức tạp.

Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân được Quốc hội thông qua ngày 26/6, có hiệu lực từ ngày 1/1/2026 là văn bản luật đầu tiên của Việt Nam về bảo vệ dữ liệu cá nhân. Luật quy định 3 hành vi bị nghiêm cấm: Sử dụng dữ liệu cá nhân của người khác, cho người khác sử dụng dữ liệu cá nhân của mình để thực hiện hành vi trái pháp luật; Mua, bán dữ liệu cá nhân; Chiếm đoạt, cố ý làm lộ, làm mất dữ liệu cá nhân.

Phức tạp nạn mua bán dữ liệu cá nhân

■ NGỌC MAI

Hiện nay tình trạng mua bán thông tin cá nhân trên các nền tảng mạng xã hội đang diễn biến phức tạp. Các bản danh sách hàng nghìn khách hàng là bệnh nhân, người có thu nhập cao, có sổ tiết kiệm gửi ngân hàng, mua bảo hiểm xã hội, danh sách thành viên câu lạc bộ doanh nhân được rao bán, kèm số điện thoại liên hệ, trở thành mục tiêu của các đối tượng lừa đảo công nghệ cao.

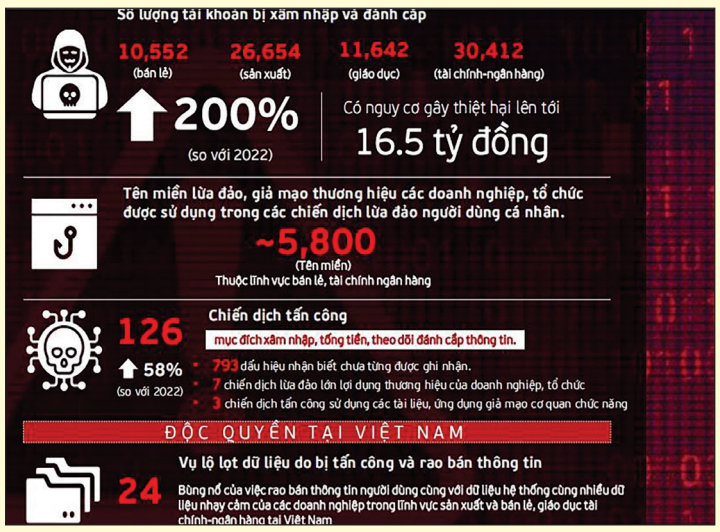

Những con số cho thấy việc đánh cắp dữ liệu, rao bán thông tin cá nhân là thực trạng đáng lo ngại.

CÔNG KHAI MUA BÁN DỮ LIỆU CÁ NHÂN

Trên các nền tảng mạng xã hội, không khó để tìm các nhóm kín với hàng chục nghìn thành viên tham gia, rao bán công khai "Data khách hàng tiềm năng - Dữ liệu lớn"; "Mua bán dữ liệu cá nhân uy tín"… có khi giá chỉ 1.000 đồng mỗi dữ liệu người dùng.

Trong một vụ án do Công an Huế triệt phá, cho thấy nhóm 5 thanh niên đã tập hợp, mua bán 7.000 - 10.000 dữ liệu/ngày. Trong 14 tháng hoạt động, có 6,2 triệu dữ liệu cá nhân trên cả nước đã bị nhóm này rao bán với tổng số tiền 720 triệu đồng.

Mới đây, không ít người nhận cuộc gọi tự xưng là nhân viên ngành thuế thông báo hỗ trợ cài đặt và tải ứng dụng qua Zalo. May đã tìm hiểu qua cán bộ thuế mới biết đây là thủ đoạn lừa đảo, suýt mắc bẫy đối tượng lừa đảo, vì kẻ lừa đảo đọc đúng tên công ty, số căn cước công dân, thậm chí mã số thuế.

Tại nhiều địa phương mới sáp nhập, các đối tượng lừa đảo gọi điện thoại yêu cầu khách hàng cập nhật lại hồ sơ, hợp đồng dịch vụ cấp nước, cấp điện. Đáng nói, các đối tượng thường đọc đúng số căn hộ, tên, mã khách hàng, số hợp đồng và số tiền cần đóng. Nhiều người dân băn khoăn gọi điện cho đơn vị cung cấp, thì luôn nhận được câu trả lời không hề có thông báo như vậy.

SỬ DỤNG DỮ LIỆU CÁ NHÂN ĐỂ HOẠT ĐỘNG PHI PHÁP

Theo các chuyên gia an ninh mạng, tình trạng thông tin cá nhân bị rò rỉ xảy ra rất nhiều trong ngành bất động sản, thông tin di động, bảo hiểm nhân thọ… Một số vụ việc điển hình sau khi đã được làm rõ như lộ hơn 163 triệu tài khoản của VNG; lộ hơn 5 triệu email và hàng chục nghìn thông tin thẻ thanh toán visa, thẻ tín dụng khách hàng của Thế giới di động và Điện máy xanh… Hoặc vụ việc tin tặc tấn công vào hệ thống máy chủ của Vietnam Airlines, đăng tải lên Internet 411 nghìn tài khoản khách hàng thành viên chương trình Bông Sen Vàng… Sau đó nguyên nhân được đưa ra phần lớn là do tin tặc tấn công hoặc sự bất cẩn của khách hàng.

Theo một khảo sát, thị trường thông tin hiện nay chưa phát triển nhưng vấn đề bảo vệ thông tin về cá nhân đang trở thành vấn nạn, tình trạng lộ, lọt thông tin cá nhân vẫn còn nhiều. Trong khi đó, chúng ta hiện chưa có các chế tài về hình sự đủ mạnh để có thể điều chỉnh các nội dung bảo vệ dữ liệu cá nhân và đặc biệt là liên quan đến thị trường thông tin mua bán dữ liệu.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, khai phá tiềm năng của dữ liệu, thì dữ liệu cá nhân là nguồn tư liệu sản xuất quan trọng trong phát triển kinh tế số. Chính vì vậy, dữ liệu cá nhân cần được sử dụng hiệu quả, hợp lý, phù hợp với nguyên tắc bảo vệ quyền con người, quyền công dân ■

NHỊP CẦU NHÂN ÁI

Khánh thành nhà Nhân ái cho mẹ con chị Hoàng Thị Liên và cháu Hoàng A Lộc, xã Chiêm Hóa

■ MINH THỦY

Lãnh đạo Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang trao tặng vật dụng sinh hoạt cho 2 mẹ con chị Hoàng Thị Liên và cháu Hoàng A Lộc.

BÁO và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang phối hợp với Kênh Youtube Long Xuân Chiến - Đông Bắc quê tôi và các nhà hảo tâm vừa tổ chức khánh thành Nhà nhân ái cho 2 mẹ con chị Hoàng Thị Liên và cháu Hoàng A Lộc, thôn Đầm Hồng 2, xã Chiêm Hóa.

Ngôi nhà sau gần 3 tháng xây dựng đã hoàn thành đưa vào sử dụng có diện tích trên 60 m^2, gồm phòng khách, phòng ngủ, công trình phụ trợ khép kín, có tổng trị giá gần 190 triệu đồng. Đây là món quà ý nghĩa nhằm động viên tinh thần 2 mẹ con chị Hoàng Thị Liên và cháu Hoàng A Lộc có chỗ ở ổn định, yên tâm lao động sản xuất.

Nhân dịp này, Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang, Kênh Youtube Long Xuân Chiến - Đông Bắc quê tôi cùng các nhà hảo tâm đã tặng 2 mẹ con chị Liên và cháu Lộc 1 con bò giống; 1 chiếc xe đạp và các vận dụng trong gia đình gồm tủ, giường, bộ nồi nấu ăn và một số nhu yếu phẩm.

Đây là ngôi nhà xây mới thứ 3 hoàn thành trong năm 2025 mà tập thể cán bộ Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang cùng các nhà hảo tâm trong, ngoài nước đã ủng hộ, giúp đỡ, góp phần cùng địa phương thực hiện tốt công tác xóa nhà tạm, nhà dột nát ■

XEM GÌ Ở ĐÂU?

TRONG 2 ngày thứ Bảy (23/8) và Chủ nhật (24/8), TTV Tuyên Quang, Lotte Tuyên Quang trình chiếu nhiều phim truyện giải trí hấp dẫn dành cho mọi lứa tuổi:

TTV Tuyên Quang:

- 8h00: Phim truyện: Vòng tròn tội ác.
- 10h30: Phim truyện: Chuyện xóm tui.
- 12h00: Phim truyện: Hoán đổi nghiệt ngã (22h20 - T17).
- 18h00: Phim truyện: Muôn kiểu làm dâu (21h15 - T 16).

Lotte Tuyên Quang:

- Mưa đỏ (9h00, 10h00, 11h40, 12h30, 14h10, 15h00, 16h40, 17h30, 19h10, 20h00).

Bộ phim Shin - Cậu bé bút chì hứa hẹn nhiều nội dung hài hước, phù hợp với trẻ nhỏ.

- Thanh gươm diệt quỷ: Vô hạn thành (9h00, 12h00, 15h00, 20h10).
- Mang mẹ đi bỏ (13h30, 20h10).
- Shin cậu bé bút chì: Nóng bỏng tay! Những vũ công siêu cay Kasukabe (15h50).
- Băng đảng quái kiệt 2 (9h00, 18h00).
- Chị đại cuồng sát (18h00).
- Bỗng dưng trúng số (11h10).

BẢO CHI *(Tổng hợp)*

Việc tử tế

Chủ tịch xã ở Đà Nẵng 45 ngày ròng rã xin tài trợ làm tủ sách 551 triệu đồng

Chủ tịch UBND xã Hòa Vang (TP Đà Nẵng) Lê Phú Nguyện đã đứng ra kêu gọi thành lập tủ sách giáo khoa chung 551 triệu đồng.

SAU khi vận hành chính quyền 2 cấp ổn định từ 1-7, Chủ tịch UBND xã Hòa Vang Lê Phú Nguyện đã đứng ra kêu gọi thành lập tủ sách giáo khoa chung. Tại buổi ra mắt, đồng chí Lê Phú Nguyện cho biết, hướng đến mục tiêu "xã gần Dân, sát Dân, phục vụ Nhân dân tốt hơn", nhằm hỗ trợ con em của Nhân dân về điều kiện học tập, UBND xã Hòa Vang (Đà Nẵng) đã phát động xây dựng mô hình tủ sách giáo khoa dùng chung xã Hòa Vang cho toàn thể học sinh các trường trên địa bàn.

Sau 45 ngày thực hiện, tủ sách giáo khoa dùng chung xã Hòa Vang đã kêu gọi được 551 triệu đồng tiền mua sách và 6.262 quyển sách giáo khoa, đặt tại thư viện các trường thuộc xã quản lý.

Từ năm học 2025 - 2026 này, xã Hòa Vang sẽ cho mượn 15.171 quyển sách giáo khoa cho 1.254 học sinh là con em nhân dân 8 thôn vùng đồi núi xã Hòa Phú (cũ) và cung cấp cho tất cả học sinh là con em các hộ gia đình chính sách, con em thuộc hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ có hoàn cảnh khó khăn, bệnh tật, con em đồng bào dân tộc thiểu số và các hộ dân chưa mua sách giáo khoa (số còn lại đã có sách).

Xã Hòa Vang sẽ phấn đấu từ năm học 2026 - 2027 trở đi, sẽ bố trí và huy động nguồn lực để tủ sách giáo khoa dùng chung xã Hòa Vang đủ bao phủ 100% nhu cầu sử dụng sách giáo khoa của con em Nhân dân xã (khoảng 5.000 học sinh).

Đồng thời, tiếp tục bố trí kinh phí để mua sách mới thay thế, khấu hao sách hư hỏng (khoảng 5-10%). Hằng năm, Nhân dân xã Hòa Vang mượn sách giáo khoa của xã để con em học tập, sau khi học xong phụ huynh, học sinh trả lại cho tủ sách giáo khoa dùng chung để các thế hệ học sinh kế tiếp sử dụng, tiết kiệm được khoản tiền mua sách giáo khoa.

Tủ sách giáo khoa dùng chung xã Hòa Vang là việc làm tuy nhỏ nhưng có lợi cho dân, dễ làm nhưng mang lại hiệu quả thực chất, tiết kiệm tiền bạc cho người dân.

Tặng 150 suất ở ký túc xá miễn phí cho tân sinh viên luật Huế

TRƯỜNG Đại học Luật - Đại học Huế cho biết, tối 20-8-2025, nhà trường sẽ công bố điểm chuẩn trúng tuyển đại học chính quy năm 2025 (khóa 49). Thí sinh trúng tuyển sẽ làm thủ tục nhập học trực tiếp vào ngày 24-8-2025 tại trường.

Nhằm hỗ trợ tân sinh viên hoàn cảnh khó khăn, Trường dành tặng 150 suất ở ký túc xá miễn phí trong 1 năm, ưu tiên các trường hợp: con liệt sĩ, thương binh; gia đình hộ nghèo, cận nghèo; sinh viên khuyết tật; vùng đặc biệt khó khăn; đối tượng hưởng trợ cấp xã hội thường xuyên; thủ khoa trường/ngành hoặc thí sinh đạt từ 27 điểm trở lên có nguyện vọng ở ký túc xá.

Nhà trường đã bố trí đội trực đón tiếp, tư vấn chỗ trọ, ký túc xá từ 20 - 26-8 (24/24), đồng thời tặng ba lô cho mỗi tân sinh viên hoàn thành thủ tục nhập học.

Trong quá trình nhập học, thí sinh và người nhà có thể liên hệ với đường dây nóng tư vấn, hỗ trợ sinh viên nhập học của trường:

Văn phòng Tuyển sinh & Truyền thông: 0234.3946997 - 0934757511 hoặc 0974751181 (thầy Hướng) - 0932343286 (thầy Hợp) - 0794521410 (thầy Đức).

Sinh viên tình nguyện, tiếp đón tân sinh viên năm 2025.

Liên quan học phí: 0973253215 (cô Phương). Liên quan chế độ chính sách, ưu tiên: 0935812725 (thầy Nguyễn Long).

Trực đón tiếp, tư vấn chỗ trọ, tiếp nhận đăng ký suất ở ký túc xá miễn phí: 0969595296 (thầy Ngô Hữu Phúc) hoặc 0348087043 (đồng chí Trần Yến Nhi - Phó Chủ tịch Hội sinh viên).

ANH ĐỨC *(Tổng hợp)*

TẢN VĂN

Chợ phiên năm cũ

■ **THIÊN THANH**

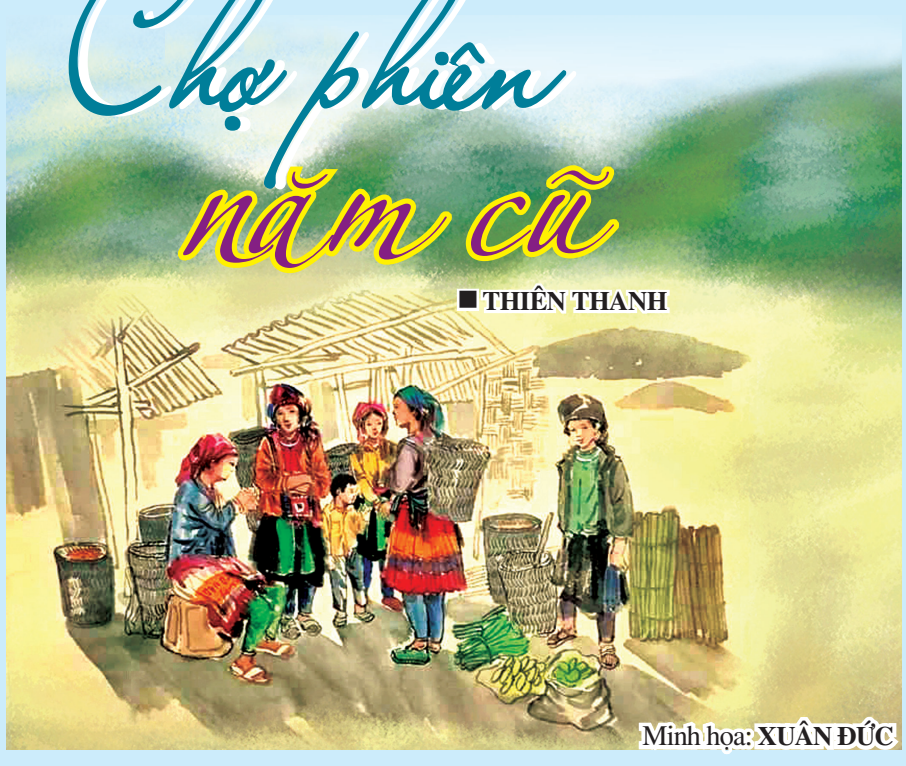

Minh họa: **XUÂN ĐỨC**

MÙA này, trên vùng cao, những cơn gió se lạnh bắt đầu len lỏi qua khe đá, mang theo hơi sương mỏng tang, se sắt mà trong lành. Cái lạnh ấy chạm khẽ vào đôi má thiếu nữ, làm hồng lên những gương mặt trong trẻo. Giữa khung cảnh ấy, lòng tôi bất chợt bồi hồi, để rồi bao ký ức về những chợ phiên năm cũ lại dội về, da diết và khó nguôi ngoai.

Ngày chợ phiên, ai cũng háo hức dậy từ rất sớm. Bóng người xuống chợ khi trời còn đẫm sương, con đường núi lấp lóa trong ánh ban mai vừa ló rạng. Bà con từ các bản làng xa xôi địu theo gùi ngô, dắt theo con gà, chú lợn, tay cầm mớ rau rừng hay tấm thổ cẩm còn thơm mùi sợi lanh. Nhưng nhiều hơn cả, họ mang theo niềm háo hức như đi trẩy hội. Thiếu nữ bản khoác lên mình bộ váy đẹp nhất, từng đường kim mũi chỉ đều sáng lên như gửi gắm cả tâm tình. Đôi má hây hây, ánh mắt vừa e lệ vừa khát khao khiến khung cảnh chợ như bừng sáng. Còn trai bản mang theo cây khèn Mông, tiếng khèn dìu dặt ngân vang, khi da diết, khi rộn rã, như lời mời gọi, như tiếng tỏ tình lặng thầm. Tiếng khèn vang vọng giữa chợ phiên, bay theo gió, len lỏi trong không gian bao la của núi rừng, khiến bao bước chân sơn nữ ngập ngừng, để con tim dâng tràn những nhịp rung động khó tả.

Và rồi, ở bất kỳ chợ phiên nào cũng không thể thiếu được chảo thắng cố. Trong cái gió mơn man của vùng cao vào thu, chảo thắng cố nghi ngút khói, hương vị đặc trưng lan trong gió, vừa ngai ngái, vừa cay nồng, quyện cùng hơi lạnh của núi rừng như mời gọi mọi người cùng tụ lại. Ai đến chợ cũng tìm đến quây quần bên chảo thắng cố, như thể tìm đến một phần hồn cốt của chợ phiên. Bên bát rượu ngô sóng sánh, những câu chuyện râm ran nối dài, từ chuyện nương rẫy đến gia đình, từ kỷ niệm bản mình đến ước mơ mai sau. Người lạ ngồi xuống rồi hóa thân quen, xa xôi bỗng trở nên gần gũi. Chợ phiên vì thế đâu chỉ là nơi mua bán, mà còn là nơi gắn kết, là nhịp cầu nối lòng người.

Giờ đây, tôi đã xa vùng cao, xa chợ phiên. Nơi tôi sống tiện nghi, đầy đủ hơn, nhưng con người dường như ai cũng vội vã. Họ bước nhanh qua nhau, lựa chọn vài món đồ trong siêu thị sáng choang rồi vội vã rời đi. Không có khói bếp len vào tóc áo, không còn tiếng khèn dìu dặt gọi mời, cũng không có những câu chuyện bất tận bên bát rượu ngô sóng sánh. Ở đó, hàng hóa đủ đầy, nhưng lại thiếu đi sự giao hòa. Ở đó có tiện nghi, nhưng thưa vắng tình người. Và tôi chợt thấy, giữa nhịp sống hối hả này, mình càng thêm nhớ những chợ phiên xưa, nơi mọi điều dung dị lại thấm đẫm tình thân.

Thời gian trôi, cuộc sống đổi thay, những chợ phiên nay có nhiều biến chuyển. Thế nhưng trong ký ức tôi, thanh âm chợ phiên vẫn vẹn nguyên như thủa nào. Cả thanh xuân của tôi đã gắn bó với vùng cao, với tiếng khèn Mông ngân dài trong sương, với sắc váy thổ cẩm rực rỡ trong nắng, với men rượu ngô nồng say và hương thắng cố lan tỏa giữa trời.

Đã lâu rồi tôi chưa trở lại vùng cao, chưa được hòa mình vào những chợ phiên năm cũ. Nhưng mỗi khi cơn gió se lạnh đầu mùa ùa về qua khe đá, len lỏi qua kẽ lá, tôi lại thấy ký ức dội về. Vẫn chợ phiên náo nức, vẫn chảo thắng cố nghi ngút khói, vẫn tiếng khèn da diết gọi mời từ triền núi xa. Và tôi biết, chợ phiên ấy đã trở thành một phần máu thịt trong đời mình, một miền thương nhớ không thể nào phai, một ký ức mà cả cuộc đời này tôi sẽ còn mãi mang theo■

Lan tỏa tình yêu văn hóa Sán Dìu

■Phóng sự ảnh: NGUYỄN CHÍNH

THÔN Văn Bảo, xã Sơn Thủy là nơi có trên 90% đồng bào Sán Dìu sinh sống. Từ lâu Văn Bảo đã trở thành điểm sáng trong việc gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc. Tại đây, Câu lạc bộ Soọng cô được thành lập và duy trì nền nếp sinh hoạt đều đặn nhờ tâm huyết của hai nghệ nhân dân gian Hoàng Lục Thái và Nguyễn Hồng Chinh.

Suốt 5 năm qua, cứ mỗi dịp học sinh nghỉ hè, câu lạc bộ lại mở các lớp dạy tiếng Sán Dìu và hát Soọng cô cho thiếu nhi từ 6 tuổi trở lên, gồm cả lớp cơ bản và nâng cao. Những lớp học đặc biệt này không chỉ giúp thế hệ trẻ tiếp cận, học hỏi vốn quý văn hóa dân tộc, mà còn góp phần khơi dậy niềm tự hào, bồi đắp niềm tin vào truyền thống, để từ đó tình yêu quê hương, bản sắc Sán Dìu được lan tỏa và tiếp nối.

Ảnh 1: *Nghệ nhân dân gian Hoàng Lục Thái dạy hát Soọng cô.*

Ảnh 2: *Nghệ nhân Nguyễn Hồng Chinh dạy hát Soọng Cô.*

Ảnh 3: *Lớp học thu hút nhiều thành viên nhỏ tuổi.*

MÓN NGON CUỐI TUẦN

Hương cốm gọi mùa thu

■HOÀNG ANH

Người dân chọn những bông nếp non, tuốt hạt để làm cốm.

MỖI độ thu về, khi những cơn gió heo may khẽ chạm vào cánh đồng lúa nếp, nhiều làng quê Tuyên Quang lại rộn ràng không khí giã cốm. Tiếng chày vang vọng, hương lúa non lan tỏa, quyện trong niềm vui mùa màng, đã làm nên một phong tục đẹp lưu giữ hồn thu xứ Tuyên.

Ở các xã vùng cao như Na Hang, Lâm Bình, người dân thường làm cốm vào dịp đầu thu. Họ chọn những bông nếp non, tuốt hạt, rửa sạch rồi đem rang trên bếp củi nhỏ lửa. Rang cốm phải đều tay, lửa không được quá to để hạt nếp không nổ bung mà vẫn chín tới, thơm mùi sữa.

Khi hạt nếp dậy mùi, người ta đổ vào cối đá, giã bằng chày gỗ. Mỗi nhịp chày là một nhịp vui, cả cộng đồng quây quần xung quanh, người giã, người sàng, người gom hạt. Qua nhiều lượt giã và sàng sẩy, những hạt cốm dần hiện ra, dẻo thơm, xanh mướt như ngọc.

Từ những hạt cốm non, người dân Tuyên Quang đã sáng tạo nên nhiều món ngon mang đậm hồn thu.

Xôi cốm là món ngon dân dã hơn cả. Những hạt cốm được đồ chín, dẻo ngọt, ăn cùng đỗ xanh và dừa nạo. Đây là món ăn giản dị mà đủ đầy, thường có mặt trong các dịp lễ hội. Cùng với xôi cốm, món chả cốm trộn cùng thịt nạc xay, rán vàng, thơm nức cũng được bà con vùng cao ưa chuộng.

Bên cạnh đó là món chè cốm cũng là món ngon đầy sáng tạo. Chè cốm kết hợp cốm với hạt sen, đường phèn, tạo vị thanh mát, hợp với tiết trời thu se lạnh. Đặc biệt, cốm của người vùng cao còn được chế biến thành món bánh cốm vô cùng thương nhớ. Đây là món quà không thể thiếu trong ngày cưới hỏi, mang ý nghĩa no đủ, sum vầy. Màu xanh ngọc thanh khiết, nhân đậu xanh bùi ngọt khiến ai thưởng thức cũng nhớ mãi.

Ngày nay, nhiều địa phương trong tỉnh đã phục dựng lễ hội giã cốm, đưa vào tour du lịch trải nghiệm. Du khách không chỉ được xem quy trình làm cốm mà còn trực tiếp cầm chày giã, sàng hạt và thưởng thức cốm nóng hổi ngay tại chỗ. Đó là trải nghiệm đặc biệt, giúp du khách hiểu thêm về văn hóa lúa nước và tình người vùng cao.

Cùng với chè Shan tuyết, cam sành Hàm Yên hay cá lăng sông Gâm, cốm và lễ hội giã cốm đang góp phần làm nên thương hiệu ẩm thực - văn hóa của Tuyên Quang. Giữ gìn hương cốm xanh cũng là giữ lại hồn thu, giữ phong tục đẹp gắn kết cộng đồng, để mỗi mùa thu về, tiếng chày giã cốm lại ngân vang trên đất Tuyên, gọi mùa, gọi ký ức ■

● TỔNG BIÊN TẬP: MAI ĐỨC THÔNG ● GIẤY PHÉP XUẤT BẢN SỐ 140/GP-BTTTT, DO BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG CẤP NGÀY 17-3-2022
● TRỤ SỞ CHÍNH: SỐ 219, ĐƯỜNG TÂN TRÀO, PHƯỜNG MINH XUÂN, TỈNH TUYÊN QUANG ● CƠ SỞ 2: ĐƯỜNG NGUYỄN HỮU THỌ, PHƯỜNG MINH XUÂN, TỈNH TUYÊN QUANG
● ĐIỆN THOẠI: 0207.3822820 - 3811557 FAX: 0207.3822821 ● CHẾ BẢN ĐIỆN TỬ VÀ MI TRANG: TỔ KỸ THUẬT VI TÍNH BÁO TUYÊN QUANG ● EMAIL: BAOTUYENQUANG.COM.VN@GMAIL.COM
● IN TẠI CÔNG TY CỔ PHẦN IN VÀ DỊCH VỤ TUYÊN QUANG VÀ CÔNG TY CỔ PHẦN IN HÀ GIANG ● KHỔ 42 X 29 CM ● SỐ TRANG: 12 ● GIÁ: MỘT NGHÌN NĂM TRĂM ĐỒNG